BUDAPEST, 1941. AUGUSZTUS 14. — I. ÉVFOLYAM 12. SZÁM.

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

ÁRA: 20 fillér

A GYÖZTES VISSZATÉR

A MUNKÁSMOZGALMI INTÉZET KÖNYVTÁRA

AMIG

A hadijelentés csak a végeredményt közli, de a katonai bátorság, az egyéni teljesítmény és a csapat lelke, a rövid mondatok mögött ezernyi cselekedetben él! A hadiparancs a végrehajtás előtt számtalan részre bomlik, eljut villámgyorsan a kis egységekhez s hatalmas földterületen harcba indítja a csapatokat. **Az ellenségnél is ugyanez történik:** a támadásnak és a védekezésnek parancsait kiadják mindkét oldalon s a jobb intézkedésen és vezetésen túl, a győzelem titkát a katona szíve rejtegeti . . . Harcosok, akik talán sohasem találkoznak, egyforma szívvel, odaadással, fegyelemmel és öntudattal küzdenek s eldöntik a csata sorsát seregük javára. Minden vasbetonnál erősebb a bátor ember! . . .

Parancs: Szétvagdosni a szovjetállás drótakadályait. Közel van az ellenséges kiserőd, csúszva, hátonfekve kell elvégezni a munkát . . .

Az ellenség észrevette a drótakadály megbontását! A géppuskások harcba lépnek, hogy a további megfigyelést megakadályozzák és a támadást segítsék. A kiserőd veszedelmes közelségben van . . . Ontja a tüzet, tervszerűtlenül, minden irányba.

A géppuskások tűz alatt tartják az erődöt. Figyelnek s pontosan dolgoznak.

Az erdőszélről jön az erősítés s a kiserőd félholdas támadásba kerül.

Géppisztollyal előre! A kiserőd kilövési nyílásait veri a golyózőn, szaporodnak a katonák az erőd közelében, akik fedezik a robbanóanyaggal előrefutó utászok hősi vállalkozását.

ELNÉMUL A SZOVJET ERŐD

A legizgalmasabb pillanat! Az áthatolás a holtponton, néhány méterre az erődtől . . .

Egy merész ugrás s a robbanóanyag berepül a kiserőd belsejébe. Vissza gyorsan, biztonságos helyre!

Robbanás, füst, láng, taszító dörrenések és némaság ozután.
A német katonák, elindulnak a hallgató erőd felé.

Fegyverrel a kézben elhangzik a– felszólítás a megadásra.
Nincs válasz . . . Csak a bokrok élnek a szovjeterőd tetején . . .

A siker után: Indulás az új harc felé . . .

MAGA A MAGYAR

IRTA: T. THURY ZOLTÁN

Arszlán basa harmadnapja vereti Palota várát. A vár fokán golyótépetten leng a Szűz Máriás hadilobogó. A főkapitány a Móré-bástyán áll Tibók Mihállyal. Karbafont kézzel nézi a töröki tábort. Láncosgolyók süvítenek, égzengető csattanásuk hallatszik. Thury György homloka redőkbe szalad.

— Hej, nem jó minékünk, magyari vitézeknek, mezei harcosoknak kőfalban zárva! — fordult keserűen Tibók Mihályhoz.

Amaz csak bólint.

— Igaza van te kegyelmednek, nagyságos uram — mondja sötéten. — Ladányi Sebestyén pattantyúsai most küldik ágyúik tűzgolyóbisait Arszlán basa háromlófarkas fősátra felé.

— Vajh' odáig repülhetnének... — legyint keserűen a főkapitány.

*

Éjszaka van. Fekete éjfél. Tavaszvégi csillagsátor borul a csendre... Nyitják a várkaput. Leeresztik a felvonóhidat. A Móré-bástyán éjfélt kurjant a várta. Kiáltása elnyomja a láncok csikordulását.

Átsír a müezzin imája túlról.

Thury György most ront lovasaival az alvó török táborra. A lovak hangtalanul suhannak, mintha szellemszárnyon járnának. Patájuk be vagyon kötve ronggyal, szalmacsutakkal.

Kél a hold. Ezüstjében megvillannak a pengék... Már a törökön vannak. Felzeng az egetverő magyari csatakiáltás. A harci Jézus Mária!

Riadt janicsárok hátán záporoznak a kardok. Rekedt «Allah» üvöltés tör fel az agák torkából. Arszlán basa a szakállát tépi, Hamzabég, Fehérvár ravasz, vén parancsnoka úgy remeg, mint a kocsonya.

— Hajrá! — Zúg a harci kiáltás. Csattog a kardvas, csorog a vér.

Thury György csapata átviharzik a megaprított török táboron. Már túl is van rajta... már vissza is fordul. Csak két vitéz vágtat tova a fekete éjszakába. Hírvivők. Futnak Miksa királyhoz a győri táborba.

A főkapitány visszazúdul csapatával a meglyukasztott várfalak közé.

A janicsárok agája hanyatt fekszik a fűben. Szakállas arcára rásüt a hold. Bőre hamuszínű. Szembogara tágultan mered a holdra. Tenyerét a mellére szorítja. Vér szivárog ujjai között.

*

Délutáni csend borul a győri táborra. Miksa király sátrának félre vonják kárpitját. Contanrini Leonardó lép a sátorba.

A nagyasztal tölgyfalapján elefántcsont kopog, aranycsikók csengő nyihogása hallatszik. Kockáznak.

Salm főgenerális felugrik, Miksa rosszalóan néz a belépőre, Teuffel generális a bajuszát rágja, Harrach Lénárt az arany közt turkál.

A velencések követe megszólal. Hangja halk, alázatos, pedig Velence sárga aranya forog a kockán.

— Thury György öccse kívánkozna szentfelséged színe elé járulni.

Már tárja is a kárpitot ismét és int a kezével. Thury Farkas támolyogva lép a király sátrába. Ruhája poros és véres. Lova most rogyott össze. Egyedül van. Pálffi János elvált tőle az úton. Fehérvárra vágtatott, Fejér Lőrinc bíróhoz.

— Beszélem a magyari nyelvet, tolmácsolom a hadnagy szavait szentfelséged engedelmével — szólal meg a velencés újra.

Miksa bólint. A hadnagy nagyot nyelt. A kockákra néz. Hej, hatra vagy vakra esik-e mostan Palota sorsa? Aztán bátran elmondja Palatha várának nagy veszedelmét. Ötszázan vannak a várban... tizenkétezernyi Arszlán basa ostromló hada.

Contanrini Leonardo átteszi a hadnagy kemény beszédét a királyi udvar cicomákkal ékes nyelvére.

Miksa király kegyesen így szól:

— Thury György hű emberünk és aranysarkantyús nagy fővitézünk; őt megsegíteni bajában el nem mulasztjuk.

Azzal kegyesen elbocsátja a hírhozót és a velencést.

A nagy asztalon perdül a kocka és aranytallér cseng.

*

A keleti várfal romokban hever. A janicsárok tömik a vizesárkot. A Móré-bástyát húszfontos golyóbisok szakgatják.

Hamza bég győzelmes, keshedt röhögését hozza a szél.

Thury György komor arccal áll a kápolna előtt. Ladányi Sebestyén, meg Tibók Mihály alkapitányok vannak mellette.

— A szerencse elfordult tőlünk, nagyságos uram — szólal meg Tibók.

— Őszentfelsége késlekedik a segedelemmel — véli Ladányi.

— Bízzunk Istenben... meg a fejérvári bíróban... de legjobban a magunk kardjában — fejezi be a vitát Palota főkapitánya.

*

Fejér Lőrinc bíró nagyon elcsodálkozik Thury György üzenetén, mégis meghagyja nyomban:

— Ötszáz tölgyfával megrakott szekér induljon el késedelem nélkül a győri úton Palatha felé!

*

A szpáhik bégje lélekszakadva ront Arszlán basa sátrába.

— Égigérő porfelleg közeledik a győri úton... jön a felmentő sereg a győri táborból!

— Hazudsz! rikolt a vén Hamzabég. — Ötvenet üttes az alfelére, fényes arcú basa — fordult Arszlánhoz.

De már a másik hírnök is ugyanezt mondja, aztán megint egy és ismét újabb.

Arszlán basa tanácstalanul áll a kavarodásban.

*

A Móré-bástyán nagyot rikkant a várta:

— A törökök eltakarodnak!

A várőrség a nagyudvaron van, felsorakozva. A főkapitány készül a kirohanásra. Most egyszerre nyeregbe szökken.

— Le a felvonóhidat! Hajrá! Utánam!

Már vágtat is ki a várból. Mögötte a lovasság, hátul a talpasok nagy rohanással.

Jól megaprítják az elvonulókat, aztán győzelmesen térnek vissza Várpalotára.

*

Tibók vicekapitány két napig osztályozza a zsákmányt. Bőven jut abból a fejérvári bírónak, aki szekérhadával elugrasztotta a budai Oroszlán basát Palota alól.

*

Harmadnap megérkezik a felmentősereg. Salm főgenerális Thury György nyakába borul. Aztán a török tábor hült helyén áldomást ülnek. Három napig tart az áldomás.

*

Thury György a Móré-bástyán áll. Magányos. Komor. Dél felé néz. Szigetvár felé. Szolimán szultán szorongatja abban Zrínyi Miklóst... a keresztkomáját.

Keserű íz gyúl a szájában:

Miksa király kockázik a győri táborban...

Salm főgenerális Palotán áldomásozik...

Vörösödik az ég köröskörül. A magyar végvárak elomlanak a törökök csapásai alatt...

HÉTRŐL HÉTRE

A világ felgyujtásával

próbál védekezni Anglia a Németországnak megüzent háború félelmetes következményei ellen, pedig vastörvénye marad ennek a történelmi mérkőzésnek az a tétel, hogy az újabb területek és országok bevonása a viharzónába, semmit sem változtathat a végső eredményen. A canterburyi érsek megáldotta az angol—szovjet szerződést és győzelmet kívánt Sztalin seregeinek. A Times elismerte a szovjet jogát a Dardanellákra és a keleteurópai vezetőhelyre. A török határon, az iraki és sziriai térben hatalmas csapatokat von össze az angol közelkeleti hadak főparancsnoka, Iran és Afganisztán semlegességét a titkos megegyezések árnyékából közös angol—szovjet támadás fenyegeti, a Kaukázus déli lejtőjén a politikai ügynökök egy új Örményország forradalmi megteremtését igérgetik, Spanyolország élelmezését új blokádrendszerrel szigoritották meg, Portugáliát az Azóri-szigetek felől fenyegetik, az afrikai Dakar körül állandóan ott kószálnak az angol hadihajók s a Távolkeleten Thai-föld megszállásának gondolata kisért a singaporei és hongkongi angol katonai parancsnokságok vágyálmaiban. Mindenütt nyugtalanság, feszültség és elmérgesedett idegháború a következménye az angol beavatkozásnak s ahol kirobban az ellenállás, vagy szükségképpen felülkerekedik a megelőzés akarata, ott Anglia hevesen tiltakozik a tengelyhatalmak összeesküvése ellen... A világgyujtogató szándék már csak kétségbeesett kapkodás, mert Anglia képtelen harci arcvonalait az Atlanti- és a Csendes-Óceán területére kiterjeszteni. A hajóhad már régen nem elegendő az ilyen végtelenbe futó háborús cselekmények támogatására s ha felvillan még néhány helyen a csaták tüze, valahol végzetesen és halálosan megroppan Anglia dereka. Nagyobb szenvedést és súlyosabb véráldozatot kikövetelhet még Churchill a békét vágyó országokból s a canterburyi érsek megáldhatja többször egymásután a Kreml hóhérainak áldásdús tevékenységét, csak éppen a brit birodalom megrendülését nem akadályozhatja meg többé semmiféle földi hatalom. Nő és forr az elkeseredés Anglia ellen a háborúra kényszerített világban s a gyujtogatás tüzeit a történelem szele a döntés nagy órájában minden irányból a szigetországra lobbantja!

Kultúránk válságáról

sokat írnak napjainkban, elmésen, okosan, de legtöbbször álcázott célokkal és helytelen következtetésekkel. Sóhajos a panasz, hogy vége van az irodalmi bőségnek, nincsenek már igazán nagy irók, csak voltak, elhanyatlott a régi színművészet is s a forró, nagy művészi élmények kora hűvösen bealkonyult. Sok igazság van korunk szellemi életének bírálatában: zavar, nyugtalanság, terméketlen tépelődés és belső ellentmondás akadályozza a művészi alkotóerő kifejlődését s az okokat mindenki a maga gondolatvilágának keskeny vagy széles pászmájában csoportosítja össze, házi használatra. A zsidó szerint az antiszemita lázadás rontotta meg a művészeteket, az antiszemiták pedig azt hangoztatják, hogy a zsidó szellem csődbe zavarta a népi művészet fejlődését. Kétségtelen igazság, hogy a művészetek csak erős, határozott és egészséges világnézeti alapokon teljesülnek nagy alkotásokba, minálunk pedig a világnézetért folytatott harc elernyesztő holtponton vergődik s a lapulók mossák semmitmondóra kulturális arcvonásainkat. A lapulók azok a művészek, irók és bölcselők, akik valami ásatag, átlátszóra avult ravaszsággal és óvatos önkifejezéssel a világnézet két elkülönült táborát egyszerre és egyformán jól akarják kiszolgálni. Ezek az óvatos duhajok rácsördítenek nagyméha egy-egy mondatot a zsidóságra, hogy annál jobban kiszolgálhassák őket s a nagyképű „tárgyilagosság" nevében úgy próbálnak elhelyezkedni, hogy az egyik oldalon titkos jobboldalinak, a másikon nyilt baloldalinak látszódjanak. A lapulók olyan ujságot, színházat, folyóiratot, könyvet, drámát, vigjátékot és filmet, vezércikket és novellát, regényt és tudományos elmefuttatást akarnak a közvélemény nyakába sózni, ami megnyeri a magyarság millióit és ugyanakkor megtartja kulturális fogyasztónak az anyagiakkal jobban eleresztett 800.000 zsidót!... Természetes dolog, hogy ebbe a nyárspolgári haszonigyekezetbe minden kultura vigasztalanul beleszürkül, mert csácsogni kell jobbra is, balra is, — szabad gondolkodás és teremtés helyett. Ha összeszámoljuk, hogy hányan lapulnak, hány kulturtényezőről nem tudjuk, hogy hová tartozik s hány kulturális vállalkozás spekulál a jobb és baloldali közös vásárlásokra, akkor világosan megérthetjük a szellemi süllyedés okait. Nem a harcosokban van a hiba sem az egyik, sem a másik oldalon! A lapulók zsirosan elhelyezkedett serege mélyíti s nem engedi megoldani a kulturválságot, mert még nem látják idejét a — hasznos döntésnek...

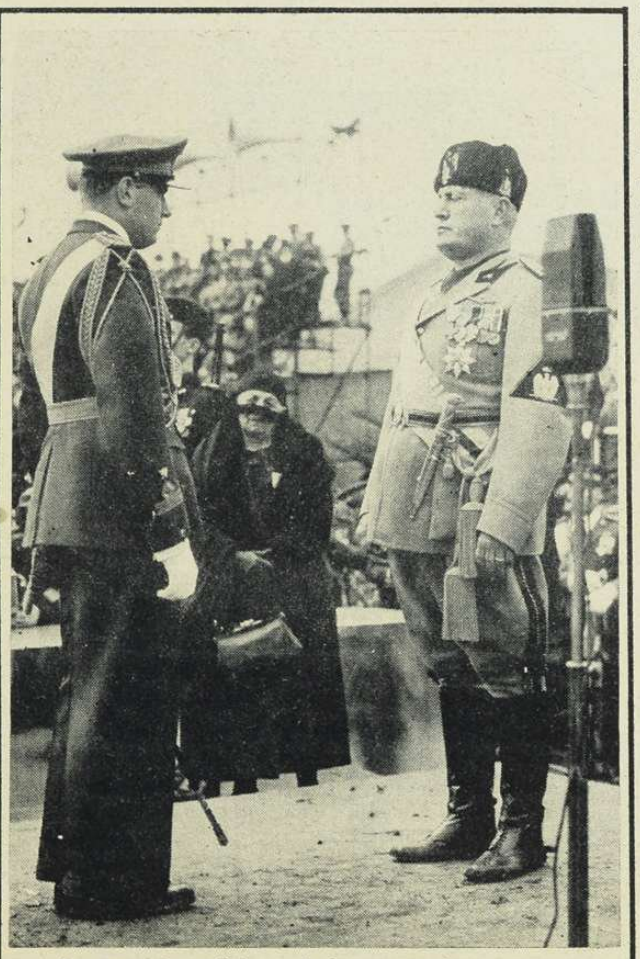

Az apa és a fiú... A Duce arcán az apa kemény, férfias büszkesége s valami elborongás, ahogy a fiára néz... Egy évvel ezelőtt történt. Bruno Mussolinit kitüntette a Duce, mert apjához méltóan harcolt az ellenség ellen...

Mussolini Bruno

hősi halálát gyászolja az olasz nép, a legnagyobb emberi csapást férfiasan viselő Duce oldalán. Mélységes jelentősége van annak, hogy a tengelyhatalmak háborújában, vezető nagyságok fiai az első vonalak gyilkos tüzében s a legveszedelmesebb próbák és kísérletezések szolgálatában állanak s fiatal életük feláldozásával szentesítik a közösségi gondolatot. Róma népe a komor temetés után levett kalappal, könnyes csöndben köszöntötte a hazatérő Ducét, az apát, aki előtt olyan sokszor harsant már az égig Róma lelkének viharos felujjongása. Nagy család lett az olasz nép a fasizmus testvéri kötelékeiben s az öröm és a gyász mint a titokzatos villamos áram, úgy járja át az összetartozó néptestet. Magukból temettek valakit, aki 23 évet és 3 hónapot élt, fiatal férj és apa volt s lehullott a halálba Piza repülőterén a teljesítőképesség határáig kipróbált új négymotoros bombázóval... A veszélyes élet nemes példájára hullott a virágeső Mussolini Bruno koporsóján. Még 19 éves sem volt, amikor az Istres—Damaszkusz—Páris között rendezett nemzetközi légi versenyben a 6490 kilométeres úton a harmadik lett. 1938 januárjában boldog részese volt az olasz légi erő braziliai útjának, ahol egy hárommotoros gépet vezetett. Az abesszíniai háborúban mint önkéntes vett részt, testvérével, Vittorióval és sógorával, Ciano gróf, külügyminiszterrel együtt. Nem húzódott el a család a puha életbe... A spanyol polgárháborúból is kivette a részét Mussolini Bruno s a tengelyhatalmak háborújában csatázott Franciaország, Malta, Preveza és Szaloniki fölött. Milyen gazdag és bátor mult 23 évhez és 3 hónaphoz!... Az új fiatalság lelke, lobogása, hite, akarata és kötelességérzete testesült meg az acélos, erős ifjúban, korunk dicsősége, a repülőgép motorja lendítette sok ezerszer a levegőégbe s a virágos anyaföld szemfedője borult elcsendesedett szívére. Ez a mai élet és ilyen példákból születik a nemzeti nagyság. A magyar nép a régi szeretettel és ragaszkodással, csöndes tisztelgéssel néz Olaszország kék ege felé s a Duce megérzi, hogy mi is testvérként osztozunk fájdalmában...

Az olcsó háború

képét festette Margesson hadügyminiszter az angol alsóház tagjai elé, amikor a sok nyugtalan kérdés után, végre összegezte részletesen a brit haderők balkáni veszteségeit. A hadügyminiszteri jelentésből kiderült, hogy Görögországban a német támadás kezdetén 57.757 angol katona tartózkodott s ebből 44.865 embert „idejében" elszállítottak enyhébb klima alá... Szigetországi angol 24.100 vett részt az expedícióban s közülök 16.442 menekült meg. A 17.125 főnyi ausztráliai csapattestből 14.157 katona, a 16.532 újzélandiból 14.266 hagyta el sértetlenül, vagy könnyű sebesüléssel a kies Görögországot. Az áldozatok száma 12.987 fő volt. Kréta szigetén 27.550 brit fegyveres várta harci készenlétben a német ejtőernyősök nagy támadását. Margesson jelentette, hogy ebből a seregből 14.580 embert „sikerült biztonságba helyezni..." A 14.000 angolból 7130, a 6450 ausztráliaiból 2890 és a 7100 újzélandiból 4560 ember menekült meg nagy üggyelbajjal. Az ausztráliaiak fizették a legsúlyosabb véráldozatot... Az angol alsóház mély csöndben hallgatta a komor számadatokat, mert hiszen emberi gyász minden katona halála, — de a kívülálló megfigyelő elcsodálkozik ezeken az alacsony számokon. Ilyen kis hadsereggel sikerült tekintélyes országokat a véres, pusztító kalandba beugratni? Ennek az angol seregnek védelmében reménykedett Görögország s ezt a sereget várta délről északnak a szerb vezérkar? Lehetséges, hogy komoly katonák s vezérlő tábornokok országunk létét, vagyonát s függetlenségét 57.757 brit harcos jelenléte miatt kockáztatták volna? Vagy az volt az igéret, hogy ez csak előlege egy gyorsan mozgó óriás hadseregnek?... A görögországi számok azt bizonyítják, hogy Anglia csapatai végső csaták nélkül ürítették ki a szerencsétlen országot s veszteségüket részletekben, a németek rendkívül gyors előnyomulása okozta. Kréta szigetén más volt a helyzet, ott vállalni kellett a kitartó tusakodást tekintélyes csapatrészeknek, hogy a többi hajóra szállhasson... S még így is csodálatosan olcsó volt ez a háború — Angliának, a vendéglátó népek kegyetlen veszteségeihez képest. Görögország mindenét vesztette, hogy a brit birodalom valami kevés időt nyerjen. Ez az igazi angol alku: fölényes, gyors és zsaroló. A kockázatot a megdícsért társ viseli, de a haszonnal nincs semmi dolga. Ilyen a demokratikus — munkamegosztás...

SZMOLENSZK,

a csaták kulcsvárosa

A nagy szmolenszki csata végetért — jelenti a német főhadiszállás. A város a német csapatok kezén van; az elkeseredetten védekező szovjetcsapatok fogságba estek, részben visszavonultak, de előbb felgyujtották maguk mögött a félig már úgyis romokban heverő várost.

Szmolenszk már a miénk — jelenti a német hadvezetőség! — Szmolenszk még a miénk — jelentik a szovjetcsapatok. Valami kis ellentét mintha lenne a két jelentés között!... — csakhogy a német jelentés mellett asztalra kerül a német harctéri fotóriporterek képanyaga is és ezzel körülbelül el is dőlt a vita, mert nagyon nehéz fotóriportot készíteni az elfoglalt városról, ha az — még az ellenség kezén van! A hírszolgálatára oly büszke és az egész világot behálózó Anglia is kénytelen lesz tudomásul venni, hogy a Szmolenszket még két nap előtt is szovjetbirtoknak valló Churchill nyilván rosszul volt tájékozva! . . .

A bolsevisták a békés polgári lakóházakat is felgyujtották. A pusztítás és rombolás szelleme dühöngött Szmolenszk falai között is s az áldozat, a szovjeturalom alatt megkínzott és kiéhezett munkás és kisember...

A füstölgő romok között még helyenkint folyik a harc. A német katc egy kerítés tövéből figyeli a még kellőképpen meg nem tisztított terep

A régi erődök megmaradtak a mult haszn tetlenségének emlékére .

Csak a templom maradt épen: körülötte körzetben rommá vált minden a stukák tán sai nyomán.
Ebben a templomban rendezték be az telenség múzeumát, de a szent falak nems újra Isten dicsőségét hirdetik.

Podvoluciskától egy köruti kávéházig

Irta: vitéz Jaross Andor

1918-at írtunk, a világháború negyedik évében jártunk, Ukrajna legnagyobb részét megszálltuk már s én Odesszából jöttem haza szabadságra. Podvoluciskáig robogott velünk az orosz gyors, itt át kellett szállni az osztrák szerelvényre, mely Lembergig vitt. Egy orosz zsidó szállt be az osztrák-orosz határállomáson. Csak ketten maradtunk a fülkében, nemsokára beszélgetést kezdett. Mit gondol, hadnagy úr, hogyan végződik a háború, kérdezte kis idő mulva, mikor az első mondatok után utas-sorsközösség könnyítette meg a szót. Már nem emlékszem pontosan válaszomra, de az alig lehetett más, mint amit hasonló helyzetben egy magyar tiszt mondhatott, aki Odesszából jön haza szabadságra s aki akkor annyira csak katona volt, hogy tényleges tisztként kívánt tovább szolgálni s ehhez a szükséges iratai is együtt voltak.

Az orosz-zsidó ügyvéd enyhe mosollyal hallgatta szavaimat, majd így szólt: «Kérem én másként látom a helyzetet és nem tudom elfelejteni annak a világhírű tudósnak a fejtegetéseit, aki Prágából menekülve néhány hetet nálam töltött, Massaryk Tamásnak hívják és tessék elhinni, erről az emberről még sokat fogunk hallani. Igen bölcs ember s nekem elmondotta, hogy ezt a háborút csak az a fél nyerheti meg, amelyik nemcsak fegyverekre és hadseregre támaszkodik, hanem eszmékre, melyek átjárják a népek lelkét és a nagy haladás felé viszik előre az emberiséget. Márpedig az ántánt jelenti a modern demokráciát, a nemzetek szabadságát és a monarchiának, sőt a német császárnak is halálos méreg ez a demokrácia, mely meg fogja mindkettőt fertőzni s meg fogja bénítani ellenálló erejüket.»

A podvoluciskai utas szavai azóta sokszor jutottak eszembe. A prágai Moldva partjáról nem egyszer néztem fel a Hradsin tornyaira és a prágai parlamentben az elnöki emelvény felett eluralkodó Massaryk-szoborra, miközben kísértetiesen révlettek fel előttem a robogó vonaton hallott szavak s azoknak értelme. Ezek a gondolatok eleinte leverőek voltak, később, idő multával, míg évek koptatták az új köztársaság fénymázát s újabb világ erői kezdtek feszítő erővel jelentkezni, mind biztatóbbá hangzottak a multból felénk, akik akkor vállalkoztunk nemzeti kötelességből folyó szerepünkre.

Most újból világok mérkőznek egymással. Ukrajna földjén törnek előre ismét német és magyar csapatok. Odesszára, Moszkvára és Szentpétervárra bombaeső hull és a mult világháborújának örökségeként ittmaradt orosz bolsevizmus végnapjait éli. Vajjon mit mond (ha él) a podvoluciskai zsidó ügyvéd és fajtestvérei, ha bizalmasan beszélnek valakivel. Vajjon nem érzik-e, hogy most az eszme, a haladás gondolata vitathatatlanul és legyőzhetetlenül az újkori nemzeti gondolatban, a nemzeti szocializmusban jelentkezett, mely fegyverek és hadseregek harcba vetése nélkül is széjjelfeszítette a Párisban megkovácsolt világabroncsokat, mely elfujta Ausztria örök önállóságának és függetlenségének népellenes gondolatát, mely alkatelemeire bontotta fel a massaryki és benesi fikciót: a csehszlovák nemzeti egységre épített államot.

Hiszen érzi minden józan szemlélő és gondolkozó, hogy a nemzeti szocializmus igazságtevő ereje nélkül nem lehetett volna olyan államot építeni és olyan hadsereget szervezni, mint a német, mely ma kétségtelenül az európai rend és biztonság záloga. Vajjon a német alaposság, szerveznitudás, katonai bátorság tudnának-e együtt oly hatalmas eredménysorozatra hivatkozni, ha az új lelkiség: a nemzeti szocializmus át nem alakította volna már évek óta a német ember lelkét s nem fogta volna egybe a német lelkeket egy soha nem látott közösség tudatos láncolatába.

Vajjon nem igazolja-e az a győzelemsorozat, mely a fegyverek erejével teljes megadásra kényszerítette Lengyelországot, Norvégiát, Hollandiát, Belgiumot, Franciaországot, Jugoszláviát és Görögországot és a politikai moralitás erejével szövetségessé tette Bulgáriát, Romániát, Horvátországot és Finnországot, hogy itt nem egy második napoleoni katonai zsenialitás fellobbanásáról van szó, hanem a Hitler és Mussolini által meglátott új világperspektiva és világnézet diadalmas útcsinálása folyik egy boldogabb, igazságosabb emberi lét megalapozása érdekében.

Ez az útcsinálás és megalapozás ma már európai frontot jelent. Anglia szembenállása Németországgal: szembenállás Európával. Roosevelt együttmenése Angliával: Észak-Amerika szembenállása Európával. De ugyanakkor és legalább azonos hatóerővel: a plutokrácia és kapitalizmus szembenállása a nemzeti szocializmussal. A jó, öreg szociáldemokrácia mellett, mely amazok élősdije, új fegyvertárs most már annak szélső képviselete: a bolsevizmus. Plutokrácia, kapitalizmus, szociáldemokrácia és bolsevizmus harcolnak az új világ ellen. Érthető és természetes, ezek csak együtt élhetnek, egymás mellett, még, ha a látszat mást is mutat, mint ahogy az élősdiek is ott élnek jól és kapnak új virulenciát, hol a gazdanövényt kór támadta meg és nincs ellenálló képessége az élősdiek rajával szemben. Halálukat jelentené az új, fiatal nacionalizmus világkiteljesedése, mely új felelősséget hirdet, a nemzet közösségi szellemét írja zászlajára és becsületes kenyeret ád minden dolgozónak.

Mi is az új Európa mellé állottunk. Egészséges ösztönünk, politikai törekvéseink és a helyesen felismert magyar hivatás ezt diktálta. Mióta résztvettünk a Jugoszlávia elleni hadjáratban és honvédségünk egy része ott menetel az ukrajnai síkságon, el kell tünnie a magyar életből minden olyan gondolkozásnak, mely a magyar jövőt az európai politikai egyensúly egyik serpenyősúlyának szeretné látni. Az európai béke nem lehet többé egyensúly függvénye, hanem kizárólag európai sorsközösség kérdése, mely mindenkivel megláttatja, hogy az európai Kontinens népeinek élete, boldogulása és fejlődése összefonódik és azonos nevezőktől függ.

A beilleszkedés, a munkaközösségben való résztvétel azonban mulhatatlanul azonos politikai alapelvek, azonos erkölcsiség és azonos hatóerejű cselekvési képesség mellett lehetséges csak. Ennek belső feltételeit nem holnap, hanem még ma kell megteremtenünk. Ellenforradalmi multunk nem lehet gátló, hanem csak siettető tényező. A kaput ki kell nyitni, minél előbb, minél őszintébben és minél becsületesebben. — nem «utánzással» csupán, ahogy sokan lebecsülő védekezésre használják ezt a szót, — hanem magyar értelemmel, tudással, nemzeti szükségleteink józan és bátor kielégítésével és jövőnk biztosításával.

A most folyó háborúban, melynek méretei talán még tágulni fognak, az eszme, a haladás a tengelyhatalmak oldalán van. A szocializmus társadalomformáló ereje és kohéziós képessége a nemzeti szocializmusban érte el azt a fejlődési fokot, mely évtizedeken át fogja a világ fejlődését biztosítani.

A zsidó nép is a nemzeti szocializmusnak fogja köszönhetni, hogy újból visszakapja népi-nemzeti mivoltát és elkülönítve a többi nemzettől saját életterét. Eddig a felismerésig persze még hosszú az út s ma még konok makacssággal várják a kedvező híreket London, Moszkva és Washington felől, ha a német hadijelentés nem számol be döntő csatákról, már vidámabban rendelik meg a délutáni kávét a körúti kávéházban és sorsuk további megingathatatlan változatlanságába vetett hit sugárzik arcukról.

A napokban mégis Podvoluciska és zsidó útitársam jutott eszembe, mikor fültanuja lehettem egy zsidó eszmecserének. Helyszín: egy körúti kávéház. Rendben vannak a papírjai? — kérdi az egyik. A jövő héten kapom meg, válaszolja a másik. Én már rendben vagyok, mindent elintéztem, így az előbbi. Lisszabonon keresztül? kérdi a másik. Igen, az a legbiztosabb útirány — mondja a válasz, majd folytatja: «Nézze, Hitlert már nem fogják legyőzni, ezt én már nem tudom kivárni, végre is csak egy életem van, higyje el, ez a nemzeti szociálizmus hosszú időre megbolondította Európát s én nyugodtan akarok élni.»

Ezek már feladták a csatát, melyet a körúti kávéházban, a tőzsdén, a Teleki-téren s a magyar kereskedelmi élet dúsan terített asztalánál harcoltak. A londoni «zs» vitamin már csődött mondott. Churchill fogadkozásai, Roosevelt szónoklatai és Sztalin kegyetlenkedései nem tudják feledtetni a keserű valóságot: az örök történelmet nem lehet megállítani.

A Körúton zúg, zajlik az élet, fent a város háztengere felett három magyar vadászgép mótorja búg önbízón és áthatóan.

Az élet örök törvényszerűségei, a nagyobb földi igazság és a magasabb erkölcs győzni fognak ebben a háborúban.

„Egy út melletti állásban levő üteg felé gépkocsioszlop közeledett. Az ütegparancsnok megtiltotta a tüzelést, mert a távolság miatt nem lehetett tudni, saját vagy ellenség. Közben a gépkocsioszlop eltűnt egy terephullám mögött. Csak akkor derült ki, hogy ellenség, mikor már bele is szaladtak az állásba. Az üteg legénysége puskát, karót, ásót ragadva megtámadta a tehergépkocsikat, a bolsikat leráncigálták, az értékes rakományt és a teherautókat pedig zsákmányul ejtették." (Mult heti hadijelentések között szerepelt ez az eset.)

(Varsányi rajza.)

Biztosítható-e Európa élelmezési önellátása?

Irta: **dr. E. Wagemann professzor,** a berlini Konjunkturakutató Intézet elnöke

Az agrárpolitikai irodalom az utóbbi időben gyakran hangoztatja, hogy Európa igen sok államában a területi egységekre eső termelés fokozásával és új területek megművelésével *számottevő élelmezési tartalékokat lehet még biztosítani* s ezt a tételt az egyes országokban lefolytatott vizsgálódások véglegesen megerősítették. Az államonként elkülönült kutatásokon túl azonban, azt a fontos és közös kérdést érdekes elsősorban megvizsgálni, hogy *az európai államok összterületén* — a Szovjetunió és Anglia kivételével — *az élelmezési tér milyen mértékben elegendő az ittlakó népek élelmezési önellátására?*

Vizsgálódásunkban természetesen nem lehet a technika és az élettan minden igénybevehető eszközével elméletileg biztosítható legmagasabb terméshozamból kiindulni, hanem a gyakorlati élethez való ragaszkodással, olyan termelési mennyiséget kell alapnak tekinteni, amelyet az összes erők tervszerű latbavetésével, *Németország már ma előállít.*

Az élelmezési területen belül, vagyis a rendelkezésre álló mezőgazdasági haszonterület közös keretében, *fokozott nagy fontossága van a szántóföldnek,* amely közvetlenül szállítja az embernek az élelmiszert, burgonya, búza, zöldség, cukor, stb. alakjában, mert a mezőség és a rétek csak *közvetett úton,* az állat gyomrán keresztül növelik az ember élelmiszermennyiségét s ebben a formában a *„nemesítési veszteségek"* elkerülhetetlenek. *Ennek következtében az élelmezési kalória előállítása a szántóföldön ötször olyan nagy, mint a mezőségeken.*

Az élelmezési terület termelékenységének és hozamának egyetlen számban való kifejezéséhez a kétféle mezőgazdasági terület hozamát közös nevezőre kell hozni s át kell számítani a mezőségeket szántóföldértékekbe, körülbelül *a kitermelt élelmezési kalória arányában.* Csak így jutunk el olyan összehasonlítási módszerhez, amellyel az egyes államok rendelkezésre álló haszonterületeit és ellátási lehetőségeit egységesen és áttekinthetően összefoglalhatjuk. Az ilyen egységesítő eljárással összeállított *I. számú* statisztikai kimutatásból kitűnik pl., hogy *Magyarország* 100 lakóra számított élelmezési területe tiszta szántóföldértékben kifejezve, *69 hektár* s kiváló ranghelyében csak Spanyolország, Dánia, Románia, Bulgária és Finnország előzik meg. *A mezőgazdasági haszonterület és a szántóföldre átszámított népélelmezési terület között rendkívül nagy eltolódások mutatkoznak.* Svájc mezőgazdasági haszonterülete 100 lakóra 53 hektár s a Németbirodalomé csak 41. Viszont a szántóföldre átszámított *népélelmezési terület hektárszáma Svájcban 21, a Németbirodalomban pedig 31 hektár.* A tényleges népélelmezési tere tehát Svájcnak kisebb, mint a Német-Birodalomnak.

I.

Az élelmezési terület

100 lakosra esik hektár

Országok	Szántóföld	Mezőség	Mezőgazdasági haszonterület összesen	Csak szántóföldre átszámítva
Belgium	13	9	22	15
Németalföld	12	15	27	15
Nagybritannia	11	30	41	17
Svajc	13	40	53	21
Norvégia	29	10	39	31
Németorsz. (régi bir.)	35	12	41	31
Olaszország	32	13	41	38
Egykori Ausztria	37	33	65	39
Luxemburg		13	50	40
Egykori Csehország	40	15	55	43
Görögország	38	35	73	45
Albánia	25	98	123	45
Európai átlag	**42**	**23**	**65**	**47**
Portugália	45	15	60	48
Egykori Lengyelorsz.	55	19	74	59
Franciaország	54	28	82	60
Egykori Jugoszlávia	52	40	92	60
Svédország	60	17	77	63
Ir szabadállam	45	117	162	68
Magyarország	*65*	*18*	*83*	*69*
Finnország	67	22	89	71
Bulgária	67	32	99	73
Románia	72	22	94	76
Dánia	74	11	85	76
Spanyolország	76	40	116	84

A mezőség és szántóföld élelmezési kalóriahozamának megfelelően 5 mezőségi egység egyenlő egy szántóföldi egységgel.

1 hektár = 1.7376 katasztrális hold.

A rendelkezésre álló élelmezési tér fenti adatainak birtokában már könnyen kiszámítható *Európa élelmezési kapacitása,* ha becsléseinkhez a német termelés elért szintjét vesszük alapul, Németországban (a régi birodalom) a 31 hektáros egységesített, tiszta élelmezési téren *az élelmiszerekkel való önellátás kereken 83%-os.* Ha tehát egy országra, mint pl. Franciaországra nem 31, hanem *60 hektár* szántóföldre átszámított haszonterület esik minden 100 lakóra, akkor Franciaország elméletileg 161%-os mértékben tudná ellátni lakosságát élelmiszerekkel.

Ha ilyen módon minden európai ország lakosságnövekedésének az élelmezési lehetőségek vonaláig való fejlesztését számítjuk ki, akkor *arra a meglepő eredményre jutunk, hogy kontinentális Európában 460 millió embert lehetne táplálni az őstermelésből, amikor jelenleg csak 343 millió ember él ezen a területen!* (Lásd II. kimutatást). Ennek a ténynek teljes jelentőségét csak akkor értjük meg, ha tudjuk, hogy *Európa 343 millió lakosát a jelenlegi háború kitörése előtt csak 91%-os arányban látta el a saját földjén termelt élelmiszerekkel. A közelmult békeidőben Európában* (Szovjetoroszország és Anglia kivételével) *300 millió ember ellátására hoztunk be élelmiszert Európán kívül eső területekről...*

II.

A szárazföldi Európa népességi kapacitása

Országcsoportok	Tényleges foka az önellátásnak (1937 körül)	Népesség lélekszáma	Az önellátás lehetséges mértéke	Népességi növekvés lehetősége
	1	2	3	4
	%-ban	milliókban	%-ban	milliókban
Német birodalom (régi)	83	69.3	83	57.5
Nagynémet gazdasági terület (Protektorátussal és Legnyelorsz.)	91	125.7	109	136.6
Északeurópai gazdasági terület (Finnorsz.-gal)	82	16.9	167	28.2
Déleurópai gazdasági terület (Magyarországgal)	*107*	*59.0*	*177*	*104.4*
Olaszország, Svájc, Belgium, Luxenburg, Hollandia	83	66.1	83	54.9
Spanyolország, Portugália	98	33.5	204	68.2
Franciaország	83	42.0	161	67.7
Szárazföldi Európa	**91**	**343.2**	**134**	**460.0**

Mint valószínű önellátási fokozat, jelen esetben a német teljesítőképesség a számítások alapja.

A fenti táblázatból kiszámíthatjuk az egyes országok és országcsoportok *mozgósítható élelmiszertartalékainak abszolut magasságát is.* Ebből a szempontból a nagyobb országok: *Franciaország, Spanyolország,* továbbá *Románia* számszerűleg az élen haladnak. Ezekben az országokban várhatja Európa a legnagyobb eredményeket a mezőgazdasági termelés fokozására tett intézkedésektől. Ez a megállapítás természetesen nem azt jelenti, hogy a többtermelési törekvések az olyan kisebb országokban, mint *Portugália,* vagy Finnország lényegtelenek lennének: de az eredmények fontosabbak a nagy országokban — a szárazföldi Európa szempontjából — mint a kisebb államok területén.

Egy és más a számításainkban természetesen problématikus: a gondos és részletes statisztikai kutatás az eredményt a kis részletekben megváltoztathatja, de nem érintheti a végső eredményt és a számarányt, amely *azt bizonyítja szilárdan, hogy Európában még igen nagy élelmezési tartalékokat tárhatunk fel a népek boldogulására.*

Wagemann professzornak,

a német tudományos világ büszkeségének cikkét közli a Magyar Futár, Európa élelmezési önellátásáról. A rövid értekezés s annak számadatai feltárják az európai tér termelési összképét s a mezőgazdaság hiányosságait és hatalmas fejlődési lehetőségét. Kiderül az adatokból, hogy a német termelés szintjére emelt mezőgazdasági termelésből 460 millió embert lehetne bőségesen élelmezni, holott az Anglia és Szovjetoroszország nélkül vizsgált Európában csak 343 millió ember él s ebből is 30 millió embert Európán kívüleső területekről behozott élelmiszerrel táplálunk! A magyar mezőgazdaság legnagyobb feladata az európai élelmezési tér óriás keretei között gondolkodni és cselekedni, a magyar dolgozó nép felvirágoztatására. Wagemann professzor értekezése arról az új világról beszél, amely tudatosan kizárja a jövedelmet, az árakat és a béreket örökösen ingadoztató külső befolyásokat s az európai termelést szilárd egységbe fogja, — az európai népek javára. A térgazdálkodás meglepő adatai szerint Délkeleteurópában — Magyarországgal együtt — 59 millió lélek földjén csak 7 százalék a mezőgazdasági terményfölösleg, holott racionális gazdálkodással 104,400.000 ember élelmezését lehetne biztosítani... Beláthatatlan fejlődési lehetőségek nyílnak meg előttünk a tervgazdálkodással megszervezett Európában! Mezőgazdaságnak és iparnak egyaránt felfelé visz az útja, ha az új egységekben gondolkodunk, ha a többtermelést nemzeti célnak tekintjük s az előfeltételeit is megteremtjük a sokat hangoztatott többtermelési gondolat megvalósításának. A rengeteg szónoklat, igéret, bejelentés és ünnepi felszólalás után, évtizedek óta mereven és egyformán alacsony nálunk a holdankinti termelés, mert több az üres biztatás, mint a gazdatársadalomnak nyujtott tényleges segítség a nagy célok elérésére. Tévedés azt hinni, hogy a föld sorsa a gazda kezében van! A többtermelés országos hátterét kell elsősorban megszervezni ahhoz, hogy mezőgazdasági termelésünk sokkal nagyobb legyen. A földbirtokpolitikai kérdések világos és határozott megoldása nélkül nincs többtermelés, mert a bizonytalanság a komoly erőfeszítések gyilkosa! A műtrágyatermelés és árszabályozás, a hitelkérdés és a forgalmi ügyek rendezése, a szabványozás és egységesítés munkája, az árak és a bérek méltányos rendezése előljárói a többtermelésnek s a nagy szervezési munkát el kell végezzük gyorsan és határozottan, hogy zavartalanul beilleszkedhessünk az európai munkarendbe, — népünk boldogulására!

A kisenevi szovjet-terror!

Egy kisenevi pinceablakból a harcok befejezése után sortűz dördült el a németekre. Ezt a zsidó társaságot vezették elő a pincéből . . .

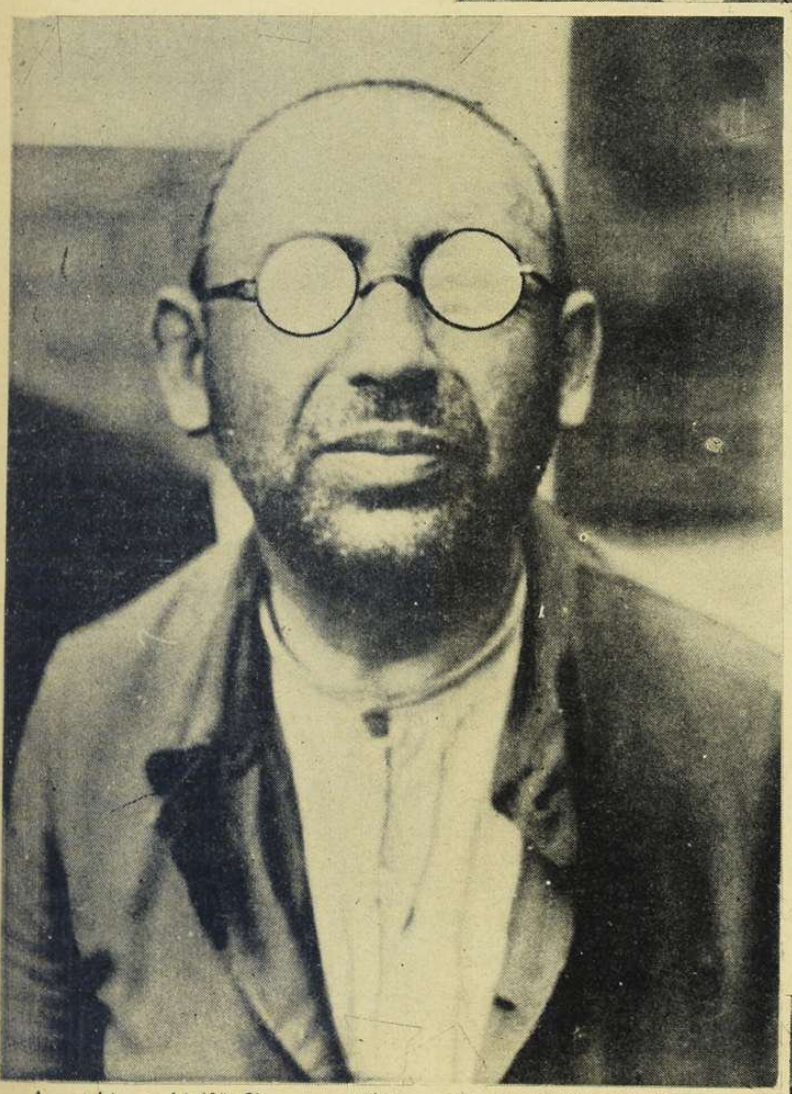

A zsidó családfőről a vizsgálat folyamán kiderült, hogy a helyi kommunista szervezet népbiztosa és sok száz ember elhurcolásáért és meggyilkoltatásáért felelős. Büntetése: halál . . .

A rend és a nyugalom érdekes táblája Kisenev utcáin. Egy hatalmas szovjet-sorsjegyárusító hirdetésre írták fel a váratlan főnyereményt: **Orts-komandantur . . .**

Elfogott bolseviki pártmegbízottak, akik a Kisenevbe bevonult csapatokra hátulról tüzeltek. Büntetésük: halál . . .

világ

Meghalt Rabindranath Tagore, a legnagyobb indus író és bölcselő

HAZATÉRNEK A FRANCIA HADIFOGLYOK

Pétain marsall a roannei pályaudvaron fogadja a német fogságból szabadon bocsájtott 3.000 francia katonát...

ROOSEVELT ismeretlen helyre hajózott . . . Izland szigetén találkoznak, vagy a nyílt tengeren az angolszász vezérek?

Winston Churchill is ismeretlen helyre hajózott . . .

NÉMET-OLASZ-FRANCIA TALÁLKOZÁS . . .

Moirans városka világháborús temetőjében három nemzet katonai küldöttségei találkoztak az elesett hősök kegyeletes emlékünnepén. **Studt** német, **Comerci** olasz és **de la Baume** francia tábornok üdvözlik a tiszti küldöttségeket.

HIÚ CSEH REMÉNYSÉGEK – ANGLIÁBAN

Benes szemlét tart csapatai fölött, vadonatúj bricseszben és csizmában, de régen csődbekerült reménységekkel.

Angol cseh tiszti értekezés

Egy Nyugatangliában elhelyezett cseh tábor vezetősége.

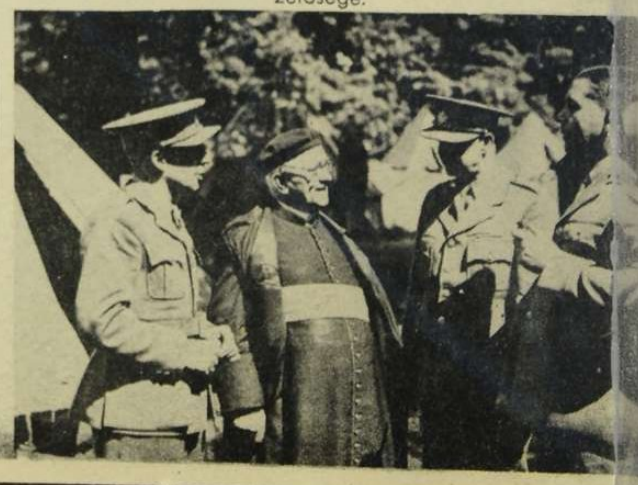

yiság

GALICIA ÁTADÁSA

A lembergi kormányzósági palotában **dr. Franck** birodalmi miniszter és kormányzó átvette ünnepélyesen s a német kormányzósági területekhez kapcsolta az elfoglalt galiciai körzeteket

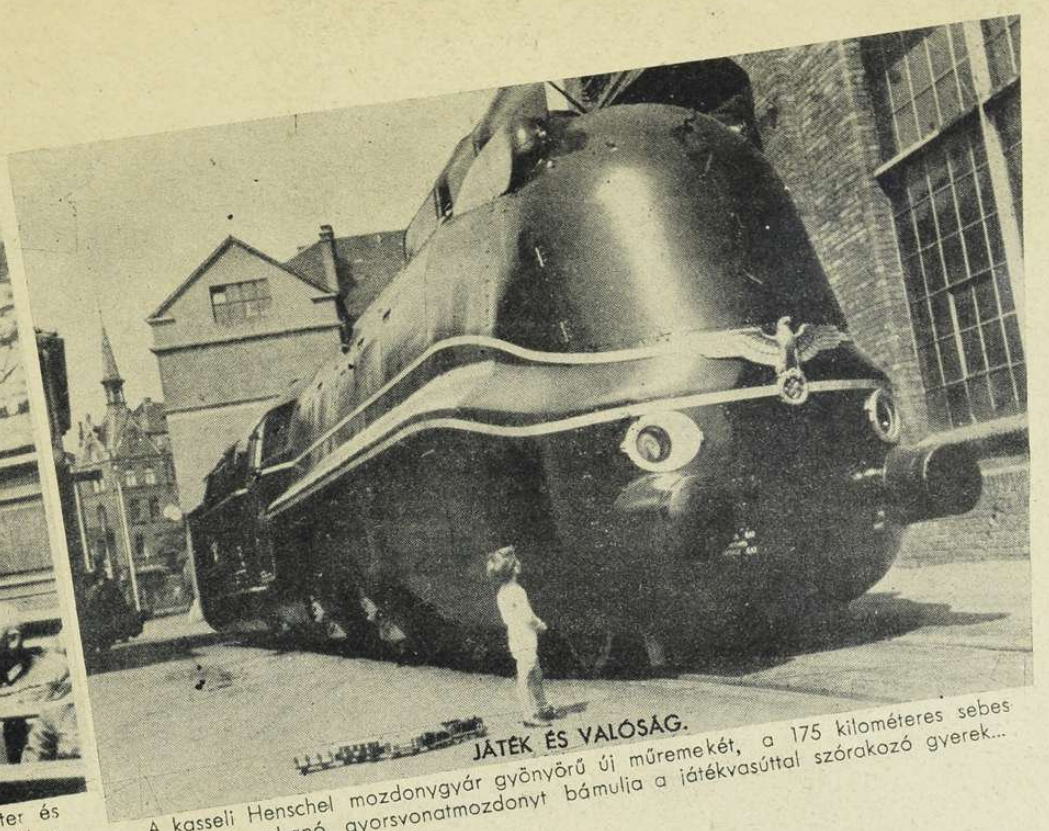

JÁTÉK ÉS VALÓSÁG.

A kasseli Henschel mozdonygyár gyönyörű új műremekét, a 175 kilométeres sebességgel rohanó gyorsvonatmozdonyt bámulja a játékvasúttal szórakozó gyerek...

OLASZ-MAGYAR

ATLÉTIKAI VIADAL

Harsányi az 1500 m. verseny győztese

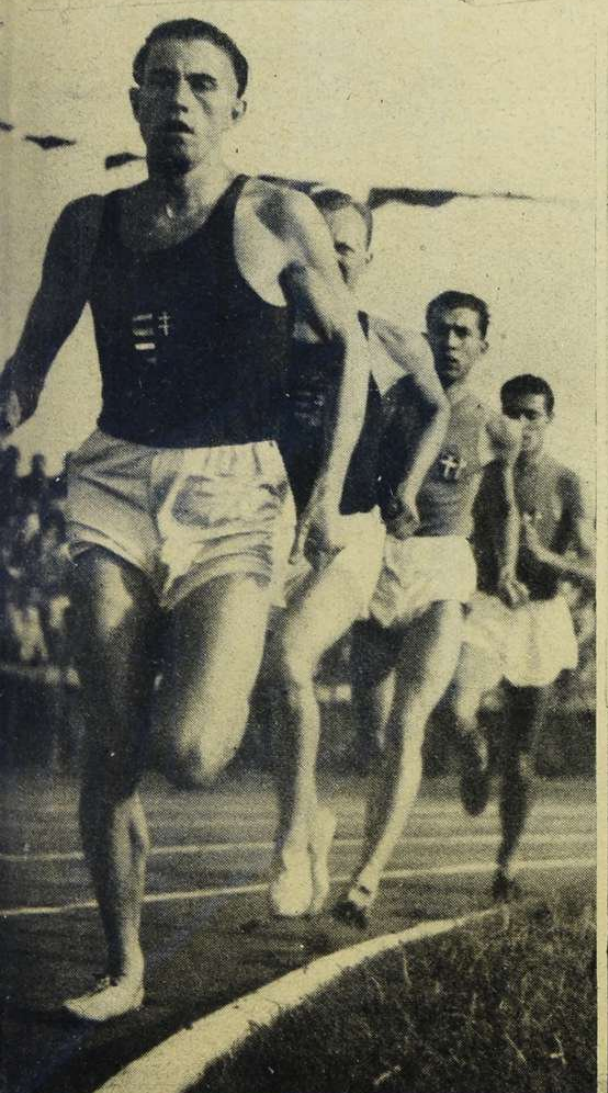

Maffei 2-ik lett a távolugrásban

Romeo a második a rúdugrásban

A HÉT TÉRKÉ

országhatár
több vasútvonalak
0 100 200 300
kilométer

Kesselring vezértábornagy.

Hoth vezérezredes.

P E

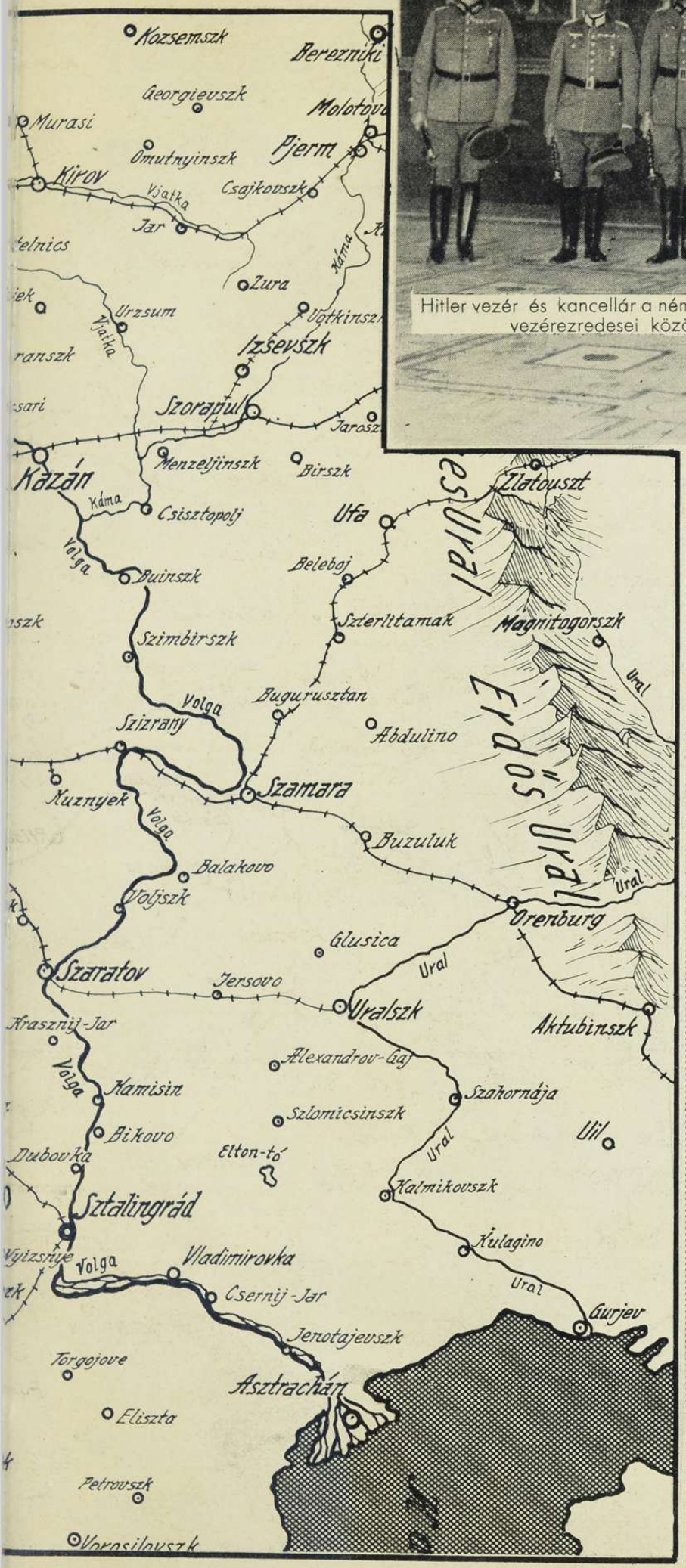

Hitler vezér és kancellár a német hadsereg vezérezredesei között

A KELETI HÁBORÚ VEZÉREI

Höppner vezérezredes.

Busch vezérezredes.

Leeb vezértábornagy.

Rundstedt vezértábornagy.

Keller vezérezredes.

Küchler vezérezredes.

Kleist vezérezredes.

Reichenau vezértábornagy.

Stülpnagel tábornok.

Guderian vezérezredes.

Weichs vezérezredes.

Kluge vezértábornagy.

Bock vezértábornagy.

Löhr vezérezredes.

Schobert vezérezredes.

A magyar hiradó csapat a szovjetelleni háborúban

Az antennaárbóc tetején van valami igazítani való.

A napjainkban zajló háborúk során elvitathatatlanul magához ragadta a közvélemény érdeklődését *a repülő és páncélos fegyvernem.*

Érthető is megkülönböztetett helyzetük, nemcsak azért, mert több csata sorsát ők döntötték el, hanem a legizgalmasabb riportok, harctéri tudósítások és nem utolsó sorban a gyönyörű mozi- és fényképfelvételek is ezeket emelik ki elsősorban. A repülőgépek hátborzongató bravúrjai és a harckocsik földrengést előidéző előretörései helyettesítik a régi lovasrohamok képzelt és igaz képeit.

Utászaink, tüzéreink érdemei is eléggé ismertek, de *a legszerényebb fegyvernem, a híradócsapat* alig jut néhány olvasó eszébe. — Pedig a magyar híradócsapatnak, ennek az alig húszéves új fegyvernemnek ugyancsak le kellett tennie a mestervizsgát a most folyó szovjet elleni harcokban. Igazán nehéz és eredményes munkát végeztek. Csakhogy a híradással úgy vagyunk, mint az egészséggel: ha jó, nem beszélünk róla, természetesnek vesszük. *Csak akkor érezzük szörnyű hiányát, ha tönkrement, ha nem működik.*

Talán még azt sem értékeljük eléggé, hogy ma már mást jelent a híradás mint kétszáz, száz, vagy akár harminc évvel is ezelőtt.

A Nagy Frigyes korabeli háborúban például a vezéri dombról kényelmesen lehetett áttekintést szerezni *a kb. 3×4 kilométeres terü'eten lezajló csatáról.* Híradószolgálatra ott igazán nem volt nagy szükség A napoleoni háborúk egyes csatái már nagyobb, *10×10 kilométeres* harcterületre is kiterjedtek, azonban a fürge lovasfutárok útján ez a távolság is könnyen áthidalható volt.

Ellenséges tűzben is folyik a vonalépítés.

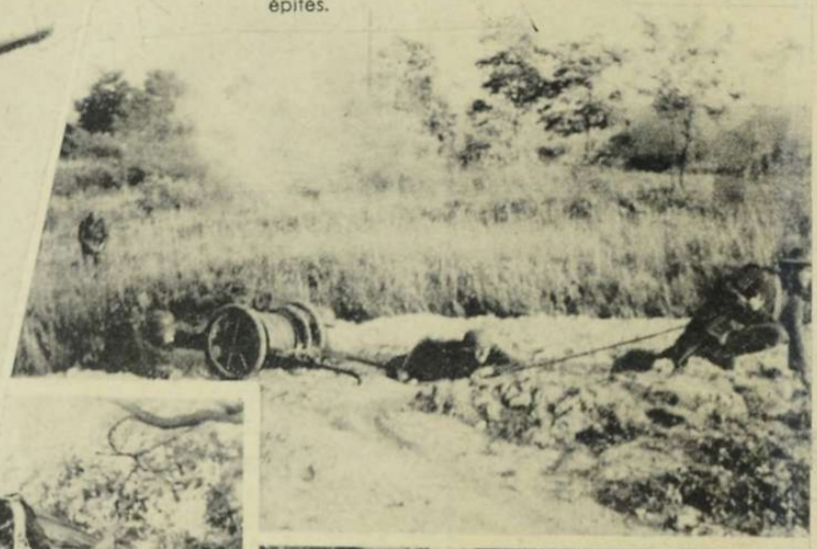

A ma háborúiban nemcsak a csatamezők távolságai százszorozódtak meg (lásd Északi-jegestengertől a Feketetengerig), hanem a fegyvernemek is megsokasodtak. Amíg régen legfeljebb a *gyalogság, lovasság, tüzérség* harcát kellett összhangba hozni, addig ma már ezeken kívül *a repülők, légvédelmi alakulatok, páncélos egységek, harckocsialakulatok, rohamcsapatok, tengeri erők, stb.* harcát kell óraműpontossággal összehangolni a közös hadműveletek érdekében.

Képzeljük csak el, mennyi jelentés, kérés, parancs, utasítás, kérdezősködés, felvilágosítás szükséges ma egy komoly csatanapon ahhoz, *hogy térben és időben pontosan szabályozva nyomuljon elő a gyalogság, a kipihatolt, könnyű ponton támadjon a rohamcsapat, méterpontossággal lőjjön a tüzérség, idejében érkezzék be az alkalmas pillanatban bevetett páncélos erő, hogy azonnal beavatkozzék a kritikus helyen a repülőerő, vagy, hogy az utolsó lövés előtt beérkezzék a lőszerpótlás.* Így lehet felsorolni oldalszámra azokat a követelményeket, melyeknek teljesítése a *nagy térben csakis a híradócsapat* vérrejtékes munkája révén biztosítható. A nagy gyorsasággal rendelkező repülőknek és páncélos erőknek harcászati vezetésénél, vagy éppen az ellenük való védekezésnél a jelentéseket, parancsokat pillanatok alatt kell továbbítani, mert egyébként minden lekésik. Mit ér a legnagyobb erő is, ha elkésve, vagy nem kellő helyen kerül bevetésre. *Tökéletes híradás nélkül ma már nincs hadvezetés.*

Kényelmesen berendezett hírközpont.

Keresés az éter hullámai között.

A híradócsapat munkája ma már a többi fegyvernemével azonos jelentőségű, sőt a távolságok növekedésével, a sebességek fokozódásával *napról napra csak nő szerepköre.*

Az elektrotechnika legújabb vívmányaival felszerelt korszerű híradócsapat ma már laboratóriumi nyugalmat követelő bonyolult technikai eszközöket kénytelen kezelni a poklok viharában is, amihez jó idegzet és tökéletes kiképzési felkészültség kell.

Az árkon-bokron előretörtető harckocsikban, páncélgépkocsikban rádiót kezelni, morsejeleket adni-venni, bonyolult rejtjeleszközöket kezelni, vagy komplikált központokat percek alatt üzembehelyezni és összeköttetéseket létesíteni, finom mechanikai eszközöket hidegvérrel kiszolgálni, ugyanolyan fontos teljesítmény, mint fegyverrel a kézben harcolni.

Az Ukrajnában harcoló csapattesteknél beosztott híradócsapatok különösen nehéz feladatot oldanak meg. A pillanatok alatt és állandóan változó helyzetek és az örökös előretörés miatt üldöző egységeink között igen nehéz a híradóösszeköttetést állandóan fenntartani. Sokszor német egységek közé ékelődve, a híradást percek alatt ezekkel is biztosítani kell.

A magyar híradócsapatok idáig sikerrel oldották meg összes feladataikat. Megérdemlik az elismerő szót híradósaink is.

Rádiósaink adás közben.

A távíróvezetékek rengetegében is kiismeri magát a híradó katona.

Gépkocsiba szerelt rádióállomás üzemben.

Dobot cserél építésközben a nehézkábelraj.

Ninesenek impozáns harceszközeik, vagy romboló, pusztító fegyvereik, hanem finom műszaki eszközeik vannak, melyek viszont nélkülözhetetlenek. ***Főfeladatuk nem az ellenség sorainak pusztítása, hanem a saját csataiaink vérének kímélése a jelentések, kérések és parancsok gyors továbbítása révén.***

—rg—

HONVÉDEINK a Szovjetföldön

Menetelés virágos mezőkön

MAGYAR HUSZÁR

MAGYAR-NÉMET BAJTÁRSIASSÁG

A német teherkocsi elakadt az iszapos szovjetúton. A magyar páncélos láncra vette s kihúzta a vendégmarasztaló sárból

Harci kocsijaink üszkös falvakon át üldözik a szovjetcsapatokat.

Állásba viszik tüzéreink a hegyiágyút.

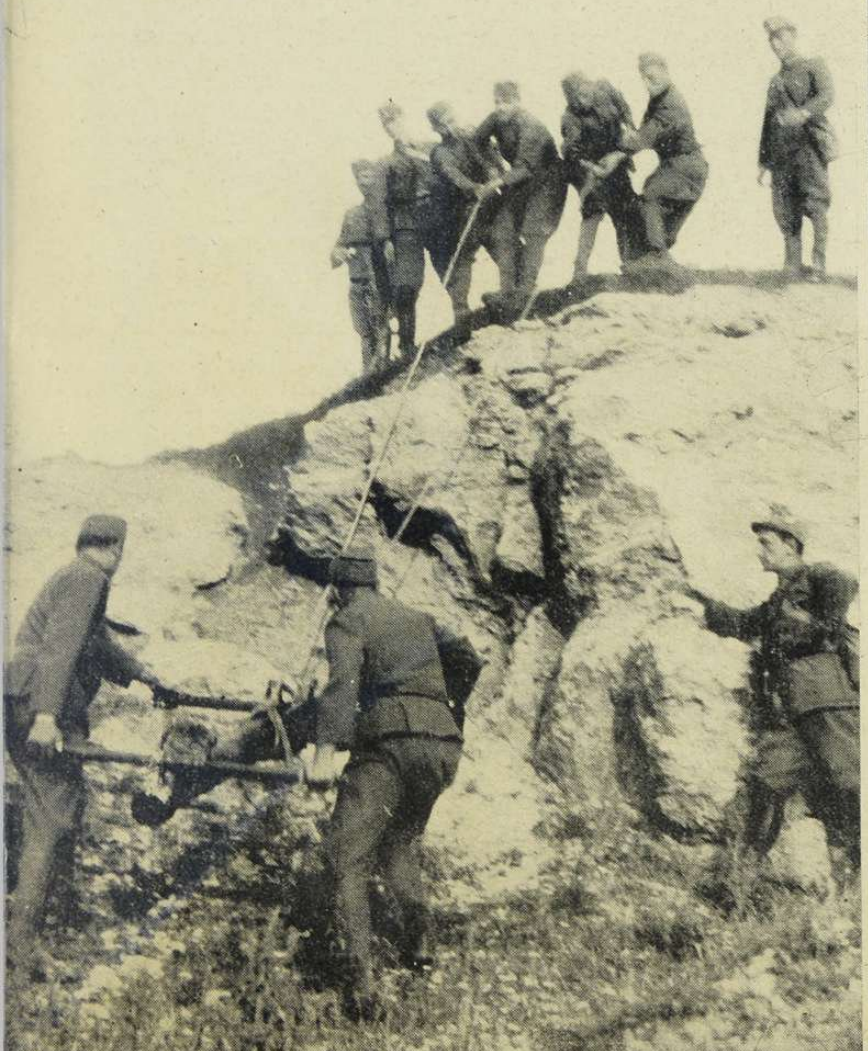

Magyar lovasság vonul át a szovjet erdőségeken

Felfejlődés a búzatáblákban.

NÉMET NEHÉZ ÜTEGEK
lövik a szovjetállásokat s előkészítik a gyalogság rohamát

STUKATÁMADÁS
Kisenev külvárosában egy 15 cm.-es szovjetüteget stukatámadással semmisítettek meg a németek

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

Megáll a toll a krónikás kezében, amikor az előtte fekvő különjelentések történelmi értelmét röviden összegezni próbálja. A hazai nyugalom csendjében és a mindennapi munka nehéz elfoglaltságában az életünket védő távolságok látóhatárán lejátszódó hadi eseményeket képtelenség az írás erejével érzékeltetni. *Goebbels* német birodalmi miniszter heti vezércikkében azt írja, hogy a keleti háborúban 9 millió ember csatázik... Nem is tudjuk már felfogni az arányokat, szárnyalásában megáll a képzelőerőnk s csak annyit közvetít értelmünkbe az idegrendszerünk borzongása, hogy ez a roppant küzdelem mindannyiunk harca az életért, értünk, egész Európáért dühöng 2500 kilométeres arcvonalon az emberiség legnagyobb háborúja s nem lett volna érdemes élni tovább a szegény, egyszerű embernek sem, ha a szovjet páncélba öltöztetett barbár hadserege egy óvatlan pillanatban rázúdulhatott volna az európai síkokra... A rabszolgatartó szovjet felkészült az ázsiai uralom kiterjesztésére s készen is állott hadigépezete a betöréshez, amikor megérdemelt végzete a német ökölben szikrázva rásújtott emberre és anyagra... Egy földrengető *hadi tasztítás* visszalökte a szovjeterőket a semlegességért zsarolt országrészekből a régebbi szovjethatárokra. Ez volt az elkábító *első felvonás*. Azután csapás-csapásra zúgott végig a Sztalin-vonalon, amíg darabokra töredezett mindenfelé a vasbeton és a bekerített seregeket fegyverletételbe szorította a szövetségesek acélgyűrűje. Ez volt a sorstragédia *második felvonása*. Hiábavaló volt a gyujtogatás, az emberi élet parancsolt pocsékolása, az elrendelt guerilla háború, s minden erőforrás kétségbesett, vad feltárása; a végzet döngő léptekkel halad tovább; eső, sár, forróság, tűz, felszántott út, romokba robbantott híd, áldozatnak korbácsolt sűrű emberfal többé fel nem tartóztathatja, mert ez a sors ‚könyvébe előre bejegyzett *harmadik felvonás*...

Négy héten át alig hallottunk valami lényegeset az egymásba szakadó, szünettelen viaskodásokról. Az ellenséges propaganda lázasan dolgozott s riasztó híreket dobált éhes hívei közé, tovább terjeszteni, megnagyítani s formálni az otromba hazugságokat, amíg a kifejlett harmadik felvonásban, a kiadott különjelentések megismertették velük a második felvonás végének igaz történetét. A nagyra táplált reménységek szétfoszlottak s a világ bámulva nézett fel újra Európa védőinek gigantikus harci cselekményeire. A szovjet dühödten cáfolt mindent s Anglia a friss barát készségével öt napon át segédkezett a rozoga szovjetállítások támogatásában, de a válságos hatodik napon hivatalos hírszogálata kijelentette, hogy *„a német állítások nagyjában — egészében megfelelnek a valóságnak, sőt a déli arcvonalon nagyobb a szovjet baja, mint amekkorát a német jelentés állít..."* Ilyen csoda bizony már sokszor megtörtént. A francia hadjárat idején, nem a németektől, hanem a francia sajtóból értesültünk az előretörés legmélyebb pontjairól, mert a német hadvezetőség csak a véglegesen elfoglalt és megszállt helységekről adott utólagos jelentést. *Ez az állandósult szokás a hivatalos német hadijelentések megbízhatóságát kétségtelenné teszi.*

A keleti háború négyhetes főeseményeit összefoglaló négy különjelentés, az eredmény és a zsákmány felszámolásában egyesíti a hadjárat megindítása óta keletkezett szovjetveszteségeket, vagyis körülbelül az első *hat hét mérlegét* állítja fel a következőkben:

A szovjet vesztett közel 900.000 foglyot, 13.145 páncélos harcikocsit, 9082 repülőgépet és 10.388 löveget, emberveszteségе pedig a foglyok, halottak és sebesültek együttesében, kereken 4 millió katona!... Rövid 42—46 nap alatt, ilyen óriás számokat még sohasem jegyzett fel a világtörténelem. Nem mulhatott el pere a csaták tömkelegében megrázó, félelmetes események nélkül, nem volt szünet, megállás vagy éppen megtorpanás az űző, hajszoló lendületben s nincs többé lehetősége a szovjetnek a hadsereg jól képzett zömére mért csapásokat kiheverni.

A német és a szövetséges seregek három nagy csatatéren törték át az ellenséges arcvonalat: *északon* a Peipusz tótól délre, a *középső szakaszon* a szmolenszki térben és *délen* a Dnyeszter és a Dnyeper között. *Mind a három hely eseményeiből legenda lesz és hősköltemény az eljövendő évszázadokban...*

Északon Dünaburg és Riga vonalán zajlottak le a legheveseb ütközetek s *Leeb* vezértábornagy hadseregcsoportja elfoglalta Lettországot, áttörte a Sztalin-vonalat, betört Esztországba s megsemmisítette a felgöngyölt szovjethaderőt. *Busch* vezérezredes serege és *Höppner* vezérezredes páncélos csoportja merész támadással északkeletnek fordult s széles rést vágott a keményen védett szovjetállásokon. A *Narváig* előrenyomult seregtestek

EZ A „MOLOTOV-COCTAIL"!
A német katonák így nevezték el a szovjet legalattomosabb fegyverét, a robbanóanyaggal és maró savakkal töltött üvegeket, melyeknek katonai felhasználása minden nemzetközi egyezménnyel ellenkezik

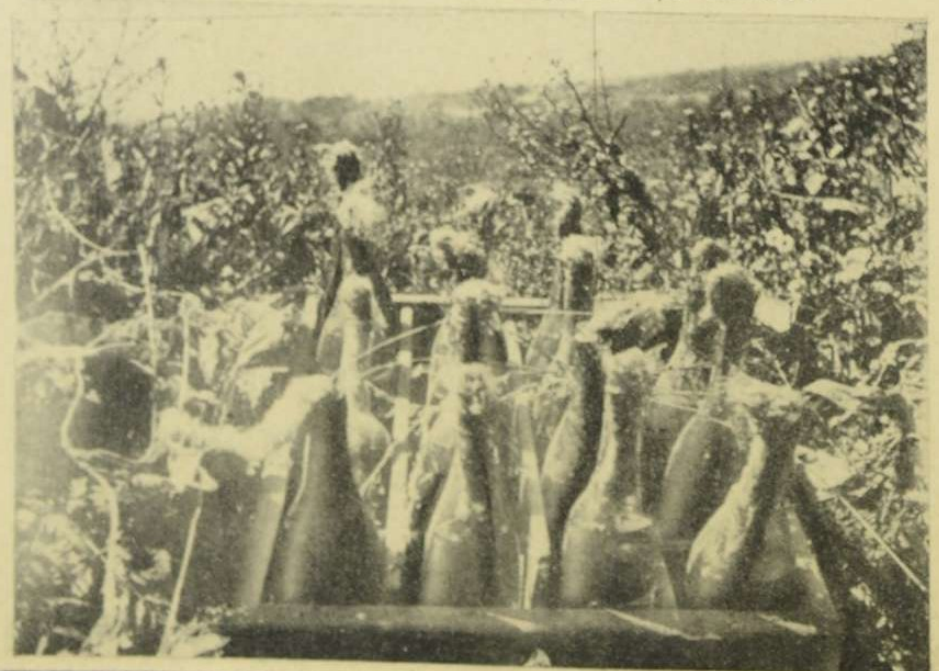

CSODÁLATOS HELYZETKEDÉS
A szovjethadihajóból csak éppen a fedélzet egy része maradt víz felett az elhagyott ágyúkkal. A háttérben egy elsüllyedt szovjethajó kéménye látszik

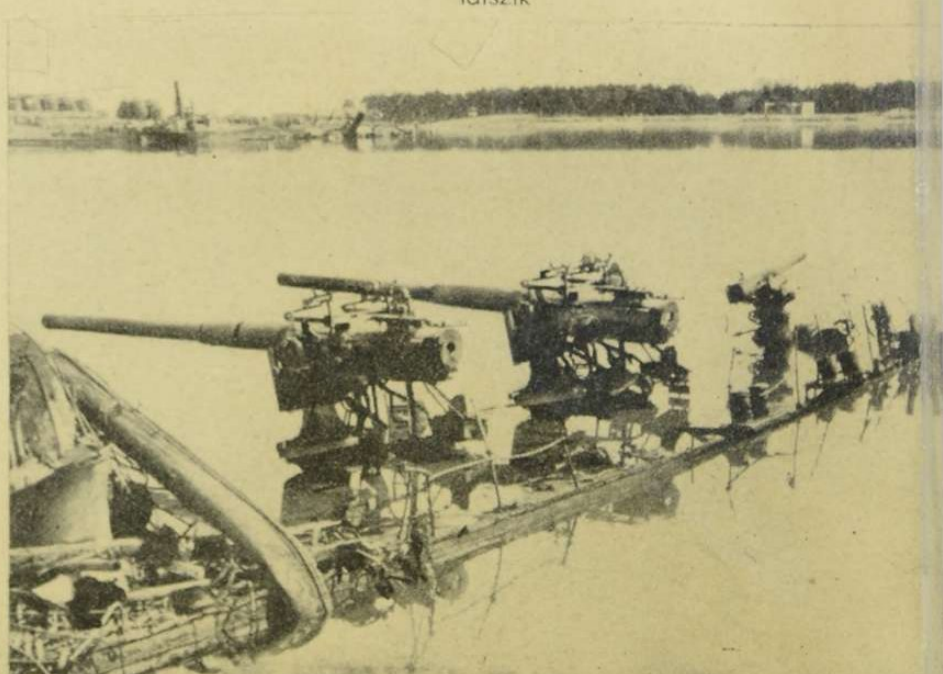

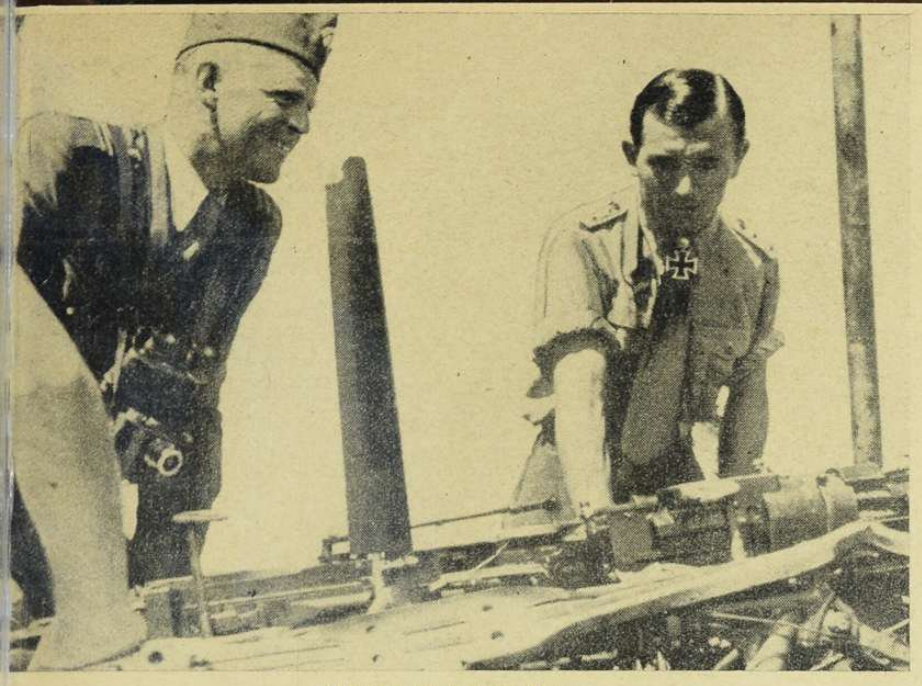

IHLEFELD KAPITÁNY
az egyik legjobb német vadászrepülő, — tölgyfalombos lovagkeresztes, — megszemléli a szovjetgép roncsait, légi harcának eredményét...

MOSZKVA FELÉ
A német repülők mindennap bombázzák a szovjet főváros hadi célpontjait

ÉS UJ FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

lezárták Esztországot s bevezették a támadást Leningrádra. Közben *Küchler* vezérezredes Esztországban előrehatolt a tengerparton, elfoglalta Dorpat városát és súlyos harcokban északnak szorította, Tapson túli területekre a végleg bekerített szovjetsereget, amelynek ellenállását *Keller* vezérezredes légiflottája pánikba verte. Az eszt-zsákból 771 repülőgép, 35.000 fogoly, 655 ágyú és 355 páncélos harcikocsi már német kézre került s a maradék szovjeterők pusztulása bizonyos...

A *középen* a szmolenszki nagy csatát *Bock* vezértábornagy hadserege vívta meg, *Kluge* vezértábornagy, *Strauss* és *Weichs* báró vezérezredesek seregeivel együtt. *Guderian* és *Hoth* vezérezredesek páncélos csapatai a közel *négyhetes* csatában csodákat műveltek s *Kesselring* vezértábornagy légi hadteste megadta a kegyelemdöfést a milliós szovjetseregnek. Kereken 310.000 fogoly, 1098 repülőgép, 3205 páncélos harcikocsi és 3120 ágyú a szovjetveszteség s ezek a számok a szmolenszki csatát világtörténelmi eseménnyé avatják.

A déli hadszíntéren Rundstedt vezértábornagy, *Stülpnagel* gyalogsági tábornok és *Reichenau* vezértábornagy hadseregei a legrosszabb terep, a legmostohább időjárás és a legnagyobb túlerő fenyegető veszedelmei ellen harcoltak. *Kleist* vezérezredes páncélosai, *Löhr* vezérezredes légiflottája támogatták a megújuló véres rohamokat, amíg átszakadt a szovjet arcvonal Zsitomirnál s között délnek fordulva, megkezdették *a legfontosabb átkaroló csatát. Ezekben a harcokban a magyar honvédség is elévülhetetlen érdemeket szerzett bátor, vitéz és kemény ütőerejével!*

Schobert vezérezredes hadserege a Dnyeszter középső folyásán túl, északkeleten avatkozott be a kifejlő küzdelembe, összeköttetést létesíteni az északról délre törő seregtestekkel, a bekerítés végelegesítésére. Ezen a szakaszon 980 szovjetrepülőgép, 150.000 fogoly, 1970 páncélos harcikocsi és 219 ágyú a szovjethadsereg önkéntelen áldozata.

Megjegyzi a hadijelentés, hogy az ellenséges erők vérvesztesége sokszorosan felülmulja a foglyok számát s ezért becsülhető a szovjet összveszteség 4 millió főre.

A MEGOSZTOTT KENYÉR.

A szovjet barbár bűncselekményei sem térítik el az igaz katonát az emberiesség törvényeitől. Az őrjáraton elfogott szovjetkatona előbb harap az ajándékkenyérbe, mint a győztes német harcos...

A HÉT LEGÉRDEKESEBB KÉPE

Az éjjeli angol bombázó gépet Berlin közelében lelőtték a német vadászok. Az egyik angol őrmester kiugrott az égő gépből s ejtőernyőjével szerencsésen földet ért. Természetesen elfogták s a helyszínen megkezdődött alapos kihallgatása

Felfedezik az ellenséget a magas vetésben...

A hadműveletek a felsorolt szakaszokon már lezárultak s a szövetséges seregek új feladatok megoldásáért új szakaszokon harcolnak, *kimélyíteni az eredményt s megtörni döntő módon a szovjet reménytelen ellenállását.*

A keleti hadszintér sajátos stratégiai és harcászati feladatainak megoldásában a német hadsereg rendkívüli hajlékonysággal alkalmazkodott a viszonyokhoz s az új tapasztalatokat bámulatos gyorsasággal értékesítette. Sem a lengyel, sem a nyugati háború nem lehet tökéletes példája a keleti frontnak, ahol a gép és az ember különös viszonya, a tér és távolság, az ázsiai útrendszer és harcmodor teljesen újfajta támadási rendszert követelt a siker biztosításához. *A szovjetháború nem primitív és nem elemeiben az összes számbavehető, jellegzetes nyugati, hanem egyedülálló keveréke alkotóhadviselési módozatoknak.* A gépesített kozák, a páncélerődbe bújt muzsik, a lángszóróval felszerelt barbár, a bolseviki tanokon felcserepedett technikus és az elemi iskolát végzett szovjetmarsall a sok millió főt számláló hadsereg megfélemlített egységébe szervezetten valami sajátságos ritmust, ismeretlen belső törvényszerűséget és hadi gondolkodásmódot képvisel, amelyet meg kell ismerni a rendelkezésére álló térben, hogy a lehető legkisebb veszteséggel legyőzhető legyen... *Szomlenszknél olyan zsák alakult ki, amelynek szélessége 250 és mélysége 150 kilométer volt! Ilyen* bekerítés a nyugati országokban a lehetetlenséggel határos. A szovjetmarsall csak akkor tudja, hogy megverték, amikor már el is fogták.

Kievet elzárja a külvilágtól az összekötő vonalakra körös-körül rázúdúló légitámadás, a vasútak, hidak, útvonalak tervszerű szétrombolása. *Moszkva maga a pokol!* Mindennap a bombázók százai látogatják meg, tüzeső hull a hadicélpontokra, a Kreml egy része is rombadőlt s a legfontosabb hadfelvonulási központot el kell kerüljék gyalog a harcterekre indított egységek. *Moszkvában és környékén 2500 nagyobb iparvállalat létesült.* Moszkva a vas- és fémfeldolgozó iparnak legfontosabb központja. A szovjet ipari termelésének 20 százaléka erről a megszűnt kis területről származik, de a gépipar 25, a gépkocsitermelés 66 s a finom mechanikai és optikai ipar 50 százalékkal képviselt. A tüzérségi lövedékek nagyrészét Moszkva külső ipari negyedeiben gyártják, a villamos energia hatalmas telepei innen hálózzák be a vidéket, a hatalmas csatornázott vízrendszer itt találkozik s a textil, bőr, ruha és élelmezési ipar Moszkva nélkül a legsilányabb pótlással sem tudja ellátni a hadsereget. *A német légierő Moszkva fölött a szovjet központi idegrendszerét bombázza.*

Az Uralon túli szovjetellenállás mesélyét halomradöntik a megbízható számok. A hadiipar szempontjából Leningrad és környéke 16, Moszkva és környéke 31, az ukrán városok 33 és az Uralon túli területek *11 százalékos* termeléssel elégítik ki a hadsereg szükségleteit.

Augusztus 9-én Ukrajnából újabb fontos hírek érkeztek: Rundstedt vezértábornagy befejezte kitűzött nagy feladatát s megsemmisített Ukrajnában 25 szovjet hadosztályt. A 6. és 12. szovjethadsereg főparancsnoka 103.000 katona kíséretében fogságba került. A zsákmány felbecsülhetetlen s az ellenség véres vesztesége több mint 200.000 ember . . . Nincs meg-

„HAZAKERÜL A GABONA

A balti földművesek szabadon hazahordják a szovjet elől eldugott gabonát. Bíznak már a tulajdonjog erejében s tudják, hogy munkájuk gyümölcsét nem rabolják el tőlük

FINN PÁNCÉLOS KOCSI KARELIÁBAN

A felszabadított területen a legkisebb házakon is vigan lobog a finn lobogó

MOSZKVA BOMBÁZÁSA

Óriási tüzek égnek a szovjetfőváros katonai célpontjaiban. Gyárak, kaszárnyák, hadfelszerelési telepek, vasuti csomópontok pusztulnak s a rémület dermeszti meg Moszkva forgalmát

HITLER
a főhadiszálláson

Tanácskozás, a nagy hadijelentések kiadása után

8 Berlin C 3089 234 7/8 1855 =
Magyar Futar Postafiak 37 Budapest =

állás többé a podoliai síkon és a Dnyeper partjain! A szövetséges hadseregek az egész arcvonalon előretolt utánpótlási szakaszokon rendezkedtek meg, amelyekről a roham éppen olyan ellenállhatatlan erővel indult meg, mint annakidején a határokról . . .

A magyar honvédség hadműveleteiről is bővebb összefoglalást kaphatunk a hét folyamán, amelyből már kiviláglanak a nagyobb összefüggések s a komoly villámháború hősi eseményei. A magyar *Kárpátcsoport* az *Uzsoki-szoros* és *Felsővisó* között, légvonalban 200 kilométer széles arcvonalon tört előre ékalakban, úgy, hogy a *Dnyeszternél* a magyar front már csak 50 kilométer volt. Az *Uzsoki szoroson* keresztül elindult kerékpáros egységeink sikeres harcok után oldalba támadták azt a szovjet erőt, amelyet a *Vereckei szoroson* át nyomuló csapataink szembetámadtak. A *Beszkid-alagút* villámgyors elfoglalásával megindult támadás során csapataink *Lavroczne* előtt háromszoros védőállásból verte ki az ellenséget. A *Toronyi-hágón* átkelt egységek rendkívül erős ellenállásra bukkantak s lépésről-lépésre, kemény utóvédharcokban küzdöttek. Gyorsseregtestünk elfoglalta *Kolomeát* s heves lendülettel érte el a *Dnyesztert.* A folyóparton leküzdött szovjetellenállás után, a magyar egységek felvették az érintkezést a *német hadsereggel. A Kárpátcsoport parancsnoksága kiérdemelte a nemzet háláját s a magyar hadműveletek bebizonyították, hogy a magyar gyalogság, a légierő, a tüzérség; az utászok, a páncélosok és a híradók emberfeletti teljesítményekkel tudnak dicsőséget és megbecsülést szerezni a magyar névnek.*

Az Ukrajnában bekerített szovjet seregek összeszorításában és a kitörési kísérletek visszaverésében jelentékeny szerep jut a magyar csapatoknak. Ezekben a harcokban elért eredmények alapján, a honvédvezérkar főnökének jelentése először említett meg névszerint egy magyar tisztet, *Merész László* zászlóst, akinek nevét boldogan jegyezzük fel.

A nyugati és a közelkeleti frontokon még mindig erősödőben van a tengelyhatalmak támadása s az angol légierő harca feltűnően ellanyhult. Anglia távolabb fekvő területeken készül valamire... A keleti harcok legsúlyosabb heteiben, *július havában 407.600 tonna angol kereskedelmi hajóűrt sülyesztettek el a német hajók és a légi haderő.*

A *Szuezi csatorna* és Alexandria támadása is állandósul s elsülyesztett nagyobb hajóegységek veszélyeztetik a hajózást a csatornában. *Tobruknál* fellángolt az elkeseredett harc s az olasz-német erők véresen visszaverték az angol kitörési kísérleteket. A Földközi-tengeren Olaszország, az Atlanti Óceánon a német birodalom gondoskodik az angol hajókaravánok érzékeny veszteségeiről. *A német tengeralattjárók egy napon 75.500 tonna hajóűrtől fosztották meg Anglia ellátási szolgálatát.* Ugyanezen a napon a német harci repülőgépek Keletanglia partvidékén 13.000 tonna kereskedelmi hajót küldtek az óceán fenekére és hasznavehetetlenre rongáltak öt nagy kereskedelmi hajót. A *La Manche*-csatorna fölött légiharc fejlődött ki, amelyben a németek egyetlen gép elvesztése nélkül, 24 angol gépet lőttek le. Az angol berepülések a német birodalom és Olaszország területére, inkább tekintélyi cselekedetnek látszódnak, mint komoly légi ostromnak. Az óvatos magasságból tervszerűtlenül lehullatott gyujtó- és robbanóbombák nagyobbára a polgári lakóházakra hullanak. A beharangozott angol *„non stop offensive"*, — a szünettelen támadás, — kimaradozó éjjeli kalandokba korcsosodik. *Anglia a keleti háború kitörése óta 700 repülőgépet vesztett... Úgy látszik elég volt.*

A szakemberek növekvő érdeklődésse figyelik a német és az angol vadászgépek párharcát, amelyet röviden *Messerschmidt—Spitfire párbajnak* nevezhetnénk. Angliában fontosnak mondott javításokkal újították meg a Spitfire-típust s bevetették a nappali ütközetekbe, a harci gépek kíséretében. Ellenfele a *Me 109.* fölényes veszedelemnek bizonyult, mert az utolsó hónapokban állandóan javul a győzelmi arányszám a Messerschmidt gép javára. A veszteségek alakulása az elmulott negyedévben a következő: május 1:45;

FÜSTFELHŐK MOSZKVA FELETT

A légi fénykép megmutatja a német támadás hatalmas arányait, s az ipari városnegyedeket átfogó és megbénító tüzekben

HOGY AKART A SZOVJET BETÖRNI MAGYARORSZÁGBA?

A sztaniszlaui szovjet hadseregparancsnokságnál talált hadászati térkép, melyből jól kivehető a szovjethadsereg tervezett támadási iránya.

Stülpnagel gyalogsági tábornok és egy magyar vezérkari ezredes találkozása a német vezéri főhadiszálláson

A hősi halált halt Mussolini Brunó utolsó fényképe.

június 1:5; július 1:7.25! *A végső szám azt jelenti, hogy az angol és a német vadászgépek harci találkozásaiban egy Messerschmidt elpusztítása 7.25 Spitfire feláldozását igényli. A tudományos kutatás és a laboratóriumi munka csendjében dübörög csak igazán a háború.*

A nemzetközi élet rejtetten feszült és új meglepetésekre vár. Nem olyan öblös a fenyegető hang, mint amikor Japán megszállotta Indokínát, de sziszegően éles, ami talán roszszabb, mint a hangoskodás.

Churchill és Roosevelt rejtelmes tengeri találkozójától végleges háborús döntést várnak a demokráciák hívei s bíznak Churchill élénk, rábeszélő képességében. Igaz, hogy Roosevelt sem megy a szomszédba egy kis meggyőző szónoklatért s nagyon lehetséges, hogy Churchill újabb támaszpontokat enged át Amerikának az elhalasztott utolsó szóért... *Amerikában nagy zavart okozott a német hadijelentés.* A hangulat nyomott s a háborús uszítók zárt ajtók mögött próbálnak kész helyzetet teremteni.

A japánok hazaözönlenek Indiából, Ausztráliából, Burmából, az angol és amerikai szigetekről és Mexikóból. *Nem hiába teszik.* A gazdasági blokád ráfeszül Japánra s Délamerikát is hideg pénzügyi terror kényszeríti a japán üzletek feladására.

Singapore kikötőjébe új angol erősítések érkeztek, *Saigonban* viszont összeültek Japán, Indokína és Thai-föld követei, barátságosan megbeszélni a helyzetet. A felbérelt kínai bandákat könnyedén kiverték Indokína területéről.

Irán és *Afganisztán* angol-szovjet megtámadásának terve még nem érett meg a biztató kivitelre, de Anglia kétségtelenül nagy csapattesteket vonultat fel a török, az iráni és az afganisztáni határra, készen várni a kedvező pillanatot.

Franciaország nyilt elhatározásának ideje elérkezett! Anglia mindenáron megpróbálja biztosítani Amerika segítségét *Dakar* idejében való megszállásához, mert ez az afrikai kikötőváros a kulcspontja a nyugatafrikai uralomnak. *A francia helyzet hovatovább lehetetlen lesz.* Csendes óceáni birtokait Amerika fenyegeti, Szíriát elveszítette s Anglia nem szégyenlős Afrikában sem. *A francia kormány határozata lehetne a közeljövő legfontosabb eseménye s megindítója olyan folyamatnak, amely lényegesen közelebb sodorna bennünket az európai béke ködbeborult partjai felé...*

Katonaság, népség, gyerekek...

A szovjetföldön ezer jel szerint, a nép felszabadítónak üdvözölte a bevonuló német, finn és magyar csapatokat. Az új világért harcoló katonák európai kulturáltsággal viselkednek a megszállott területeken s ahol csak tehetik, segítenek a háború áldozatain. A gyerek pedig szent az ellenséges földön is, az északi síkoktól, le az afrikai homoksivatagokig . . .

Könnyes beszámoló a szovjetterrorról a felszabadítóknak.

Boldog arccal, virágszállal fogadják a német csapatokat . . .

Jó szóval, szeretettel szól a katona a leégett Witebsk falai között a kis éhező aprósághoz. A szót talán nem érti meg, de a katona barátságos arca, de meg a kapott kis zsák liszt is többet mondanak minden érthető szónál . .

Az afrikai német híradóosztag bevezeti az arab leánykát, a kis sivatagi virágot, a telefonálás rejtelmeibe.

KÉREGETŐ SZOVJETGYEREK.
Arcán az éhség, szemében az élelem mohósága, testén a nyomorúságos élet jelei, — ez a szovjetifjúság, Sztalinék szégyene!

A nemzetközi zsidó: *Van már új pajzsom, csak az a kérdés, meddig tart.*

— *Távirat jött Londonból, hogy küldjünk képeket a szovjet emberszeretetéről...*

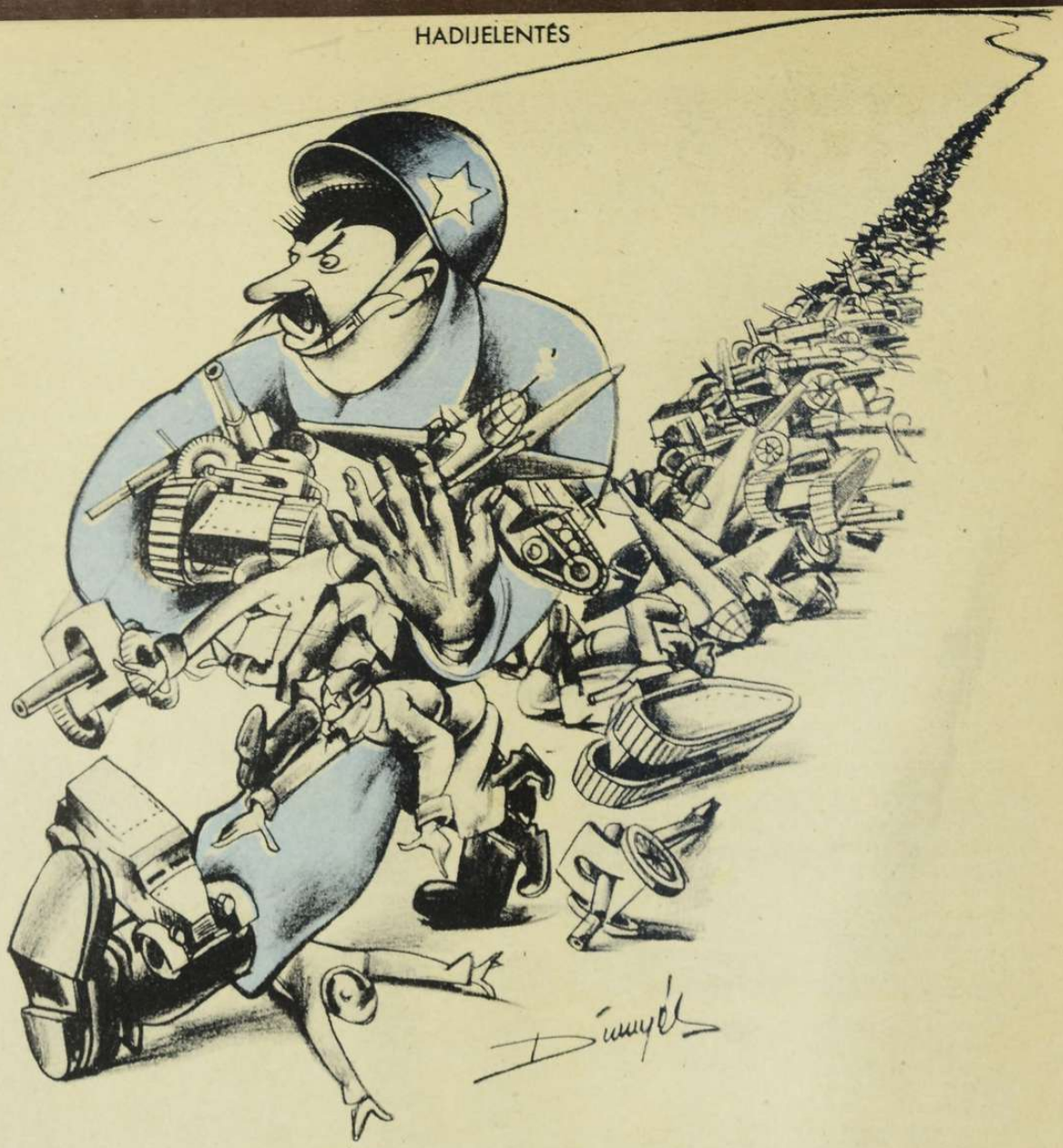

A szovjet vesztesége: 895.000 fogoly, 13.145 harcikocsi, 10.388 löveg és 9082 repülőgép...

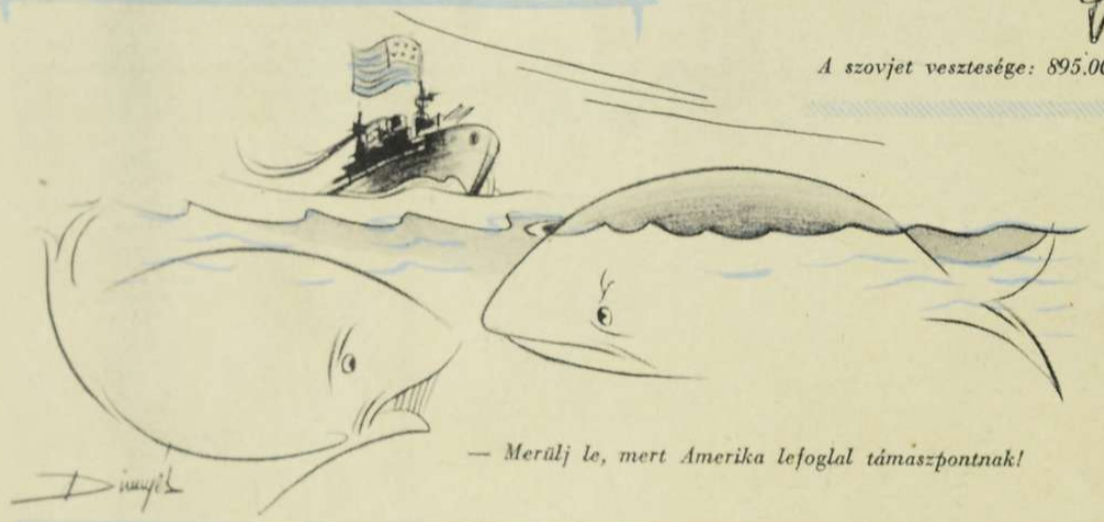

— *Merülj le, mert Amerika lefoglal támaszpontnak!*

AHOGY AMERIKA LÁTTA...

A «Chicago Daily Tribune» hasábjain jelent meg 1940-ben ez a két kép az európai háborúról és a szovjet szerepéről. Hová távolodtak el azóta a helyes látástól?...

Birkózik a két nemes vad s a szovjetkeselyű örül Churchill mondásának, hogy «közöttünk nem lehet béke...»

A hadviselő nemzetek mögött áll Sztalin a véres tőrrel, leszúrni bárkit, aki elsőnek elesik...

A hölgy: *Ember! Szálljon magába...*
A férfi: *Na és? Aztán mit csináljak ott bent?*
(Die Woche.)

RÉGI MAGYAR VILÁG

A *magyar sajtó* 100 évvel ezelőtt sokat írt az *angol-kínai ópiumháborúról*, amelynek első része ez időben angol győzelemmel ért véget. Anglia a szabad ópiumbevitel zavartalanságát kívánta, a kínai császár megtiltotta s elrendelte az angolok felkoncolását. Az angol fegyverek győztek. Elveszett 3000 kínai és 600 ágyú, s Elliot kapitány bevette Cantont. Óriási hadisarcot vetett ki, de ugyanakkor egy kiáltványban azt is kihirdette, hogy a hadisarc már útban is van hazafelé, ebből az ópiumkereskedők az eddig elmaradt haszon kárpótlására semmit se kapnak.

Ez a háború már akkor jellemezte Angliát, most pedig nézzük meg, hogyan jellemezte a magyar népet az itt tanulmányúton járt német Lipsius professzor.

Mint afféle pontos szakember, megszámozta a tulajdonságainkat: Milyen a magyar ember?

«1. Nem bír önállósággal sem terveiben, sem tanácsában. 2. Indulatoskodó. 3. Nem bír ítélettel. Magánál többnyire magasabbat keres, vagy pedig úgy megrögzött akaratában, hogy nincs tanács, mely vele az ellenkezőt elhitesse. 4. Mindig a többséghez simul. 5. Hiedékeny (hiszékeny) vagy ennek ellenkezője, s ekkor gyanús, irígy, hírvágyó, sokat remélő s ha meghiúsul vágya vagy reménye, zúgolódó, nyugtalankodó. 6. A tilosat szereti. 7. Szóval sokat tényel, de csak hevenyében, keveset cselekszik. Szavában fennhéjázni szeret. 8. A zavart nem veti meg, legkivált, ha vezérre talál. 9. A heves társhoz könnyen csatlakozik. 10. A közönségével (közügyekkel) nem sokat törődik.»

A szerkesztő, aki közli ezt a tíz pontot, a száz év előtti magyar tulajdonságokat helyben hagyja s nem vitatkozik vele.

1842 év elején teljes napfogyatkozás ritka tüneménye izgatta fel a pesti utcát. Leírásában először olvassuk Budát és Pestet Budapestnek egy szóba írva. (Később ez már gyakran ismétlődik.)

«A napsötétedés sok embert csalt ki szokatlanul kora időben (reggel 7 órakor) az ágyából. Csoportosan járdaltak a szt. Gellért-hegyen, mely egészen el vala lepve a nézők tömegétől. Calderoni optikus jól megfizettette magának e célra készített távcsövecskéit. Az utak mellett sötétszínű üvegdarabokat is árultak, — s aztán mondja valaki, hogy nincs üzleti ipar nálunk? Csak hogy oly néhány pillanatokig tartó dologra sokkal több iparűző elme találtatik közöttünk, mint tartós vállalatokra.»

A legnagyobb sötétedés idején indult a Dunán a bécsi gőzös, s *«hasonlított egy kísértethajóhoz»*. A tünemény elmulta után «egy parasztcsoportban egyik így szólt a Dunaparton társaihoz: —Hej, bátya! Bizony baja van manapság még a napunknak is!»

Ami azt illeti, elég baja volt ugyanakkor a Földnek, ennek a szószoros értelmében magyar — sárgolyónak.

«A posták sok vidékről két-három, sőt több nappal késnek, mi azt bizonyítja, hogy utaink jelenleg a vasutak ellenzékei, — pocsolya, kátyú, sár, dágvány s nem egyéb, mint állat- és kocsihóhér.»

A mehádiai öntöttvashíd a napokban omlott össze. Ezt a nagy íves öntöttvasépítményt Maderspach Károly földbirtokos építette 1833-ban, s országos nevezetesség volt. Az oláhok azonban nem tudván, hogy az öntöttvasat nem lehet kovácsolni, ekevasnak ellopogatták a híd tartóit, míg végre az építmény egy bivalycsorda alatt leszakadt és teljesen tönkrement.

A másik nagy országos nevezetesség, a pesti Lánchíd annál serényebben épült:

«Hír szerint Károly főherceg ő cs. kir. Fensége, mint felséges Urunk képviselője f. hó (augusztus) 22-én, hétfőn érkezendik fővárosunkba s szerdán, 24-én (tehát nem szt. István királyunk ünnepén, mint bizonyos lapok közölték) fog általa letétetni a budapesti Lánchíd fenékköve.»

Ekkor már lezajlott az az országos megdöbbenést okozott hazai botrány, melyet gróf Széchenyi István nyílt levele robbantott ki. Ahogy a hídépítő munkák serényen folytak, suttogó propaganda indult Széchenyi ellen. *«A lánchíd azért kellett, mert Széchenyi, a saját zsebére kitűnő üzletet akart csinálni.»*

A tűrhetetlen hiresztelésre gróf Széchenyi István egy nyílt levélben kirobban. Mindenkinek mondja, mindenhová. Neki van 320 darab lánchídrészvénye, 160 ezer forint névértékben, melynek 20 százalékát, 32 ezer forintot befizette. 1842 január elsejétől március végeig ez a részvényköteg akár együtt, akár darabonkint mindenkinek rendelkezésre áll, aki a húsz százalékot visszatéríti és a részvényt átveszi. Azonban, amit március 31-e után birtokában hagynak, arról többet soha senkinek el nem számol.

A keserű hangú levelet minden szerkesztő megjegyzéssel kíséri s gróf Széchenyi ellenfelei is a leghódolóbb tisztelettel kérnek bocsánatot Széchenyitől a felelőtlen, kósza, rágalmazó hírekért. A valóságban 30 ezer pengő névértékű részvényre jelentkezett is átvevő.

Szomorú ellentéte ennek a társadalmi képnek az ide kívánkozó másik véglet.

Ime a hír:

«E napokban jelent meg Rosenthal Móricz úrtól három könyv. «Dávid király énekei.» «A régi rabbik erkölcstudománya.» «A zsidó és a korszellem Európában», melyeket minden emberbarátnak, mint olvasásra méltókat ajánlhatunk s melyek mindinkább bebizonyítják, hogy a zsidók honosítását tárgyazó vállalatunk nem fognak sikertelenek lenni s annak idejében bizonyosan megteremtendik gyümölcsüket.»

Az ilyen kijelentéseket még súlyosabban húzza alá az a tény, hogy a megjelenő könyv abban az időben nagyon ritka volt, s a magyar szellemi nagyságok évi 4—5 könyvén kívül a lapok egyet sem említenek meg másútt, mint a hirdetési rovatban s gróf Széchenyi, Fay és Kossuth könyveinek sincs ilyen elismerő, «jó sajtója», mint Rosenthal Móricznak.

A főváros társadalmi élet körülményeire jellemző, hogy bűnügyi krónikája egyáltalában nincs ezeknek az éveknek. Egyetlen, úgynevezett szenzációs bűneset nem történt, s ami mégis megérdemelte a nyilvános beszámolót, az kisebb kihágás, verekedés volt.

Ilyen eseménynek számít, hogy a pesti tótok mulatságot csaptak a Király-utcában egy vendéglőben, hol az volt a jelszó, hogy csak szlovákul szabad beszélni, magyarul nem.

«Ezen rendszabály oly pontosan teljesíttetett, hogy midőn borozás közben egyik tót a másiknak fejéhez sujtá a palackot, s az felingerülve, pár kicifrázott magyar teremtettét improvizált, az egész társaság a sérültet az ajtón kiugrasztotta, mert magyarul mert káromkodni.»

Egy másik csendélet a zsidóról beszél, aki engedély nélkül házalt:

«A házaló zsidó a rendőrszolga intésére butyrával futásnak eredt a Király-utca felé. Itt elveti butyrát, de az ott álló rendőri collega azt felveszi és a futót megállítja. Összecsődül valamennyi hitsorsos és kísérik a házalót ki, hogy elbocsájtassék, egyik barátja által huszast nyomat a kísérő hajdú kezébe. Ez elveszi a huszast, de tovább megy s vezeti magával a házalót. Még egy huszas a markába, de ő mégis vezeti a foglyot e szavakkal: «— Jól van, adjatok huszasokat, meglássuk, mit kezd velük a kapitány úr?» Be is érnek mindaketten a kapitányságra.»

Nagyobb utcai izgalmat okozott egy többszörös katonaszökevény revolveres utcai üldözése:

«A Zöldkert-utcában egy embert két pisztollyal láttunk szaladni s utána egy sereg embert, kik «fogd meg, fogd meg»-et kiáltanak. Egyszerre a balsoron álló házmesterre süti egyik pisztolyát s bal kezéből a másikat ismét a jobba fogván, ezzel szinte egy szegény kofára lőtt, ki a futót gyilkosnak gondolván, «fogd meg»-et kiáltott. Most az üldözött a Czukor-utca felé szaladt, útközben a pisztolyokat ismét megtölté, ámde az üző csapat csakhamar megállta és az országúton végre megakasztá. Erre az elelszánt gazfickó állásba tevé magát és kiáltá: «halálfia lesz, ki hozzá közeledni merészkednék». Némely gyerkőcök kődobálással válaszolnak neki, egy olasz katona pedig, a Ceccopieri ezredből elszántan rárohan, megragadja s négy rendőr is segítségére sietvén, földre terítik. E pillanatban pisztolyát egyik rendőrre süti, de szerencsére nem találta el, másik pisztolya pedig el nem sült.»

A hadbíróság várfogságra ítélte a tettest, mert a hajszában szerencséjére senki sem sérült meg.

Az ilyen zajos izgalmaknál megdöbbentőbb a *«csontkocsonya»*-ügy, mely amilyen hirtelen felbukkant a lapokban, épp olyan hamar el is tűnt megint. Hogy csontból is lehet kocsonyát főzni, ezt tizenöt éve találta fel egy külföldi s nálunk is elterjedt, mint legolcsóbb koldusélelmezés. Ezzel etették a szegényház lakóit, a rabokat és toloncokat. Franciaországban be akarták vezetni a hadseregbe is, de a tervet kísérlet előzte meg. Két kutya közül az egyik csak vizet kapott, de enni nem, a másik csontkocsonyát. S íme a kocsonyás hamarabb éhen pusztult, mint a másik. Késő ráeszmélés volt, hogy ilyenformán a sűrű szegényházi és rabhalál, nem volt-e egyszerű éhen pusztulás? Az ujságokban felmerült ilyen első kérdésre, a csontkocsonya egyszerre eltűnt az eddigi étlapokról.

A nagy szegénységbe bevetett ilyen pillantás érthetőbbé teszi ezt a hírt:

«E napokban egy lyány néhány száz forintért eladta eszét, néhány száz forintos ternót csinálván, örömében megtébolyodott.»

A napfényes oldalon járók viszont lelkesen mulattak:

«Bál és csupa bál, a budapestieknek (így írja a Regélő) jelenlegi szórakozásuk. A bálozás annyira megy, hogy már minden rend- és céhbeli fiatalság (még az izraeliták is) leküönözött mulatságot ad részvényekre, melyek gyakran igen borsosak. Azonban legyen bármiként, a terembérlők, leányok s muzsikusok ennek igen örülnek, hát még a szövet- és divatcikk-árusok. Legyen nekik is valahára búcsújok.»

Ide illik az alábbi párisi divatlevél:

«A párisi divatszerű világ ékítményül a hölgyruhákon most az állatvilágot vette elő: majmok, rókák, kutyák, macskák, teknősbékák, gyíkok, csigák, hernyók a díszítmények közé tartoznak. A zsebkendők csinossága minden képzelmet felülhalad, a hímzőtű nem ismer gátat és nehézségeket. Táj- és arcképek, várak, állatrajzok, csaták, vaspályák, hatása tárgyai, s alig van város, melly illy művésznőkkel nem jeleskednék. Hat zsebkendő 4—600 frankért nem rendkivüliség, de van rajta egy képcsarnok, vagy egy deli hölgy oltár előtt férjével; a férj a harmadikon számos családdal körülvéve romladozó ősi háza előtt áll, negyediken az anya gyermekeitől s aggályeméstette férjétől mosolyogva búcsút vesz. — A férfi divat a jövő évszakra nézve a sötét színek mellett nyilatkozott, a világosak majdnem egészen számüzetvék. Számos gombbal ékített rövid öltönyök lesznek napirenden. Kecskeszőr, kasmir s apró mintás piquet mellények aranygombokkal díszítve. A nadrágok többnyire mennél világosabb tricotból választhatók.»

Hasonló divattúlzásokat azért idehaza is találunk. Amilyen a «nemzeti csizma». Erről ír az ujsághír:

«Nemzeti csizma. Tréfán kívül van ugyanis szerencsénk nemzeti haladásunk egy dicsőséges adatával szolgálni, miszerint ezentúl már csizmánk talpán is hazánk címerét viselendjük. A nemzeti casino közelében egy varga áruszekrényében látunk ilyen csizmát kitéve. Valóban a derék csizmaművész legalább is csizmatalpból készült érdempénzt érdemelne, mert oly rövid úton akarja velünk megtanítani, hogy mint kelljen hazánk címerét legszorosabb értelemben porba tiporni.»

Talán ebből az esetből született a *«politikus csizmadia»* kifejezés, — későbbi kontárok megjelölésére...

«Szellemszikráknak» nevezik a jó öreg, korabeli lapok, amikor nagy örökigazságokat mesélnek néhány sorban. Ilyenformán:

«A Fejedelmi sas egy magas szirt orma felé repült, de elfáradva ült le egy kiugró csúcsra, szárnyaiba új erőt gyüjtendő. S amint ül, feltekint az oromra s ott egy csigát lát. «— Kisded csiga, — kérdé a madárkirály, — hogy jutottál fel oda, hova engem erőm nem bírt felemelni?» «— Csúszva.» — Volt a csiga válasza.»

«A csalogányt madarászok üldözték s a berek búshangú dalnoka egy sötét barlangba keresett menedéket, hol egy bagoly ült. «— Bagoly barátom, de boldog vagy, — szólt a csalogány, — téged nem üldöznek az emberek, hogyan van az?» «— Mert szememet behunyom és hallgatok.»

Végül iktassunk ide egy tréfát, melynek külön nevezetessége, hogy az első anyósvicc, mely a magyar hirlapirodalomban megjelent:

«Egy ház, egy nővel meleg és ennek anyjával melegebb, mint a föld bármely zugolja; két anyóssal olly meleg, hogy a földön hozzá hasonlítható hely, melegségre nézve nincs.»

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: Dr. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel.: Grátzer Antal. Szerkesztőség: Budapest, VIII., József-körút 5. Telefon: 137—103. — Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. II. em. Telefon: 144—400. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fillér. Kéziratok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén, Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

ROHAMOSZTAGOSOK